

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE

Bakalaura darbs

Seksuālās vardarbības kriminoloģiskās problēmas

11. semestra students

Evita Šēfere

Es10184

Zinātniskais vadītājs

Prof., Dr.jur. Andrejs Vilks

Rīga, 2010

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	3
1. Seksuāla vardarbība kā kriminoloģiska problēma.....	5
1.1. Seksuālas vardarbības jēdziens un būtība.....	9
1.2. Seksuālas vardarbības veidi.....	13
1.3. Seksuālās vardarbības statistika.....	17
1.4. Seksuālas vardarbības sekas	21
1.3.1. Medicīniska rakstura sekas.....	22
1.3.2. Tiesiska rakstura sekas.....	24
1.3.3. Psiholoģiska un sociāla rakstura sekas.....	26
2. Seksuālās vardarbības noteicošo faktoru raksturojums.....	27
2.1. Seksuālās vardarbības faktori, kas ir saistīti ar sociālo vidi.....	28
2.2. Medicīniska rakstura faktori, kas saistīti ar seksuālo vardarbību.....	30
2.3. Seksuālās vardarbības upuru raksturojums.....	33
3. Seksuālās vardarbības novēršanas kriminoloģiskās problēmas.....	37
3.1. Vispārējie sociālie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi.....	39
3.2. Speciālie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi.....	40
3.3. Inovatīvie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi.....	41
Kopsavilkums	44
Anotācija angļu valodā.....	46
Izmantotās literatūras un juridisko aktu saraksts	47
Dokumentārā lapa.....	48
Pielikumi	50

IEVADS

Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā ir noteikts, ka ikvienam cilvēkam ir tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību. Seksuālās vardarbības gadījumā personas neaizskaramības princips tiek pārkāpts jeb kā konkrētāzē Latvijas Krimināllikums – tiek pārkāpta personas tikumība un dzimumneaizskaramība.

Tēma aktualitāti raksturo tās pētījuma priekšmets - seksuālā vardarbība kā personas tiesības uz dzimumneaizskaramības un dzimumbrīvības pārkāpums, tādejādi nodarot ilgtermiņa kaitējumu cietušā garīgai, fiziskai un seksuālajai veselībai un nodarot kaitējumu sabiedrībai kopumā, jo garīgi un fiziski vesela persona ir veselas sabiedrības garants.

Seksuālā vardarbība ietver sevī vairākus seksuāla rakstura noziegumus. Viens no tiem ir izvarošana, kura visos laikos ir uzskatīta par smagu noziegumu. Krimināltiesībās sods par izvarošanu ir pielīdzināts sodam par slepkavību.

Seksuālās vardarbības jautājums nesen aktualizējās pēc šokējošiem sabiedrībā notikušajiem dzimumnoziegumiem. Normāla cilvēka prātam ir neaptverams fakts, ka divgadīgs bērns tiek izvarots. Tomēr šādi noziegumi notiek.

Arī Andra Grūtupa grāmatas „Maniaks” iznākšana uzjundīja sabiedrības interesi uzziņāt, kāda ir bijusi viena no skandalozākajām Latvijas vēsturē esošajām krimināllietām, kuras centrā maniakāls slepkava un izvarotājs Staņislavs Rogoļovs. Tā rezultātā radās divi viedokļi. Vieni atbalstīja šāda darba iznākšanu, jo vēsture ir jāzina, lai nekas tāds otrreiz neatkārtotos, bet otri iebilda pret to, pamatojot, ka šāda grāmatas izdošana cietušajām personām liek atcerēties notikušo un pārdzīvot atmiņas no jauna.

Darba **mērķis** ir izziņāt seksuālās vardarbības būtību visos tās aspektos, tas ir, izziņāt kas jurisprudencē tiek izprasts ar jēdzienu seksuālā vardarbība, kā šo jēdzienu izprot citās valstīs, seksuālās vardarbības sekas (tiesiskās, medicīniskās, sociālās), galvenie faktori, kas ir pamatā nozieguma izdarītāja rīcībai, upura raksturojums un preventīvie pasākumi seksuālās vardarbības mazināšanai un novēršanai. Visu minēto jautājumu izziņāšana notiks kriminoloģijas priekšmeta ietvaros, jo darba mērķa objekts ir kriminoloģijas pētījuma priekšmets.

Seksuālā vardarbība pastāvējusi jau kopš cilvēces pirmsākumiem. Bet vairs nav viduslaiki, cilvēce garīgi ir progresējusi. Bet seksuālā noziedzība pastāv vēl joprojām. Kādēļ tā pastāv? Kādēļ tās novēršanas pasākumu efektivitāte ir neliela? Vai tās latentums, ko veicina neziņošana par noziegumu, ir labvēlīga augsne nozieguma izdarītājiem, lai tie palikti nesodīti? Kāda ir šo noziegumu izdarījušo personu motivācija? Vai maz ir iespējams atrast kopējo dzimumnoziedznieka raksturojumu, ja nozieguma sekmīgas realizēšanas un tās neatklāšanas

pamatā ir slepenība (latentums)? Dzimumnoziedznieks ļoti labi pielāgojas apkārtējai sabiedrībai un viņa patieso, prettiesisko „es” iepazīs tikai cietušie. Mums pārējiem atliek vien cerēt, ka nekad nesastapsimies ar šādu personu. Bet arī tas būtu naivi, jo seksuālie noziedznieki nav vientuļnieki, bet gan sabiedriskas personas, tātad, - personas mūsu vidū, par kuru noziedzīgajām novirzēm apkārtējie pat nespēj iedomāties. Šīm personām piemītot īpašības kā spēja iepatīties, kas „aizsargā” varmākas uz ilgu laiku un sagādā tiem prātam neaptveramu upuru skaitu”,¹ un spēja pārliecinoši melot, tādejādi nereti cietušo apvainojot notikušā safabricējumā vai apmelošanā.

Sabiedrībai zināmie seksuālie varmākas ir tikai aisberga nelielā redzamā daļa, kā liecina kriminoloģiskie pētījumi un ko arī apstiprina statistika (dzimumnoziegumu skaits ir salīdzinoši neliels uz pārējo noziegumu fona). Tādēļ, darba **hipotēze** ir pieņēmums, ka seksuālā vardarbība vēl jo projām ir nepietiekami izpētīts jautājums.

Darbā izmantotas informācijas iegūšanas metodes:

- 1) dokumentu analīzes metode,
- 2) statistikas metode.

Informācijas apstrādei izmantota:

- 1) vēsturiskā metode,
- 2) salīdzinošā metode,
- 3) loģiskā metode.

Darbā tiek izmantota juridiskā un medicīniskā literatūra, (jo seksuālās vardarbības pamatā ir arī personas psihiskie traucējumi un garīgā atpalcība), normatīvie akti, Augstākās Tiesas tiesu prakses apkopojumi (judikatūra), interneta avoti, piemēram, intervijas ar speciālistiem – psihologiem, juristiem, pētījumi par seksuālo vardarbību un oficiālā valsts statistika.

¹ Soltera A. Varmākas. Pedofīli, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 39 lpp.

1. SEKSUĀLĀ VARDARBĪBA KĀ KRIMINOLOĢISKA PROBLĒMA

Ikvienam ir tiesības dzīvot drošā vidē ar to saprotot ne tikai drošību ārpus mūsu mājas sienām, bet arī drošu vidi ģimenē. Esošā noziedzība, deviantas uzvedības formas rada labvēlīgu augsni bailēm būt nepasargātiem no citu personu apdraudējumiem. Savukārt arī noziedzības un deviantu uzvedības formu pamatā ir cēloņi, faktori, kas izraisa vai pastiprina to rašanās iespējamību. Uzskatu, ka pats galvenais, kā cilvēks var sevi aizsargāt ir zināšanas. Tādēļ ir svarīgi izziņāt un izprast sabiedrībā (kaut vai vienas valsts robežās) notiekošos procesus un pēc iespējas pilnīgāk ar visefektīvāko paņēmieni, metožu starpniecību novērst esošās sociāli nelabvēlīgās un prettiesiskās parādības, it īpaši kriminālsodāmu rīcību (tai skaitā novērst pārkāpumu izdarījušas personas atkārtotu sociāli nelabvēlīgu vai/un prettiesisku darbību), un ieviest tādas preventīvos pasākumus, kas spētu vismaksimālāk samazināt minēto parādību atkārtošanos nākotnē jeb kā perspektīvā radīt nelabvēlīgu augsni noziedzībai un deviancei?

Deviantas uzvedības izpausmes ne tikai apdraud ikviena drošības izjūtu, bet arī grauj sabiedrībā esošās ētiskās, morālās, sociālās, tiesiskās un cita veida normas, kurās ir noteikti sabiedrībā pieņemamā sociālā uzvedība. Ar ienaidnieku, kas neslēpjas, ir vieglāk cīnīties, bet ar ienaidnieku, kas slēpjas, maskējas zem drauga maskas un savā uzvedībā nesaskata neko nosodāmu, ir grūti cīnīties, jo mēs īsti nezinām, kāds izskatās mūsu pretinieks. Līdzīgi ir ar seksuāla rakstura noziegumiem, kuriem ir ļoti augsta latentitātes pakāpe. „Latentā noziedzība ir tās noziedzīgās darbības, kas ir reāli notikušas, bet palikušas nezināmas tiesībaizsardzības iestādēm un tāpēc neparādās oficiālajā statistikā.”² Nozieguma latentums, no kā izriet personas nesodāmība par noziedzīga nodarījuma veikšanu „ir par iemeslu jaunu un vēl ciniskāku seksuālu noziegumu izdarīšanai.”³ Tādēļ dzimumnoziegumiem ir raksturīgs gan noziedzīga nodarījuma recidīvs (legālais recidīvs), ko veido „personas izdarīts jauns nodarījums, ja sodāmība par to nav noņemta vai dzēsta likumā noteiktajā kārtībā”⁴, gan kriminoloģiskais (faktiskais) recidīvs, ar kuru apzīmē „gadījumus, kad viena persona izdarījusi vismaz divus nodarījumus, un neatkarīgi no tā, vai par tiem ir vai nav saglabājušās juridiskās sekas (kriminālatbildības noilgums, sodāmība).”⁵

Tā piemēram, „runājot par seksuālās vardarbības gadījumiem pret bērniem, ārvalstu pieredze rāda, ka līdz juridiskām iestādēm nonāk tikai apmēram 10% šo gadījumu. Latvijas

² Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 150. lpp.

³ Šulcs A. Sieviete un meitene kā dzimumapdraudējuma objekts. Pētījuma projekts: Noziegumu upuru aizsardzība: pētījuma metode un rezultāti semināra materiāli. Rīga, Noziedzības novēršanas nacionālās padomes kriminoloģisko pētījumu centrs, 1995, 72. lpp.

⁴Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināltiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2008, 109. lpp.

⁵ Turpat, 111. lpp.

kriminoloģisko pētījumu centra darbinieki uzskata, ka mūsu valstī ir zināmi tikai **2%** no kopējā skaita.”⁶ Amerikas Savienoto Valstu pētījumi arī apliecina līdzīgu statistiku, ka „tikai **5%** bērnu izvarošanas gadījumu ir ziņots varas iestādēm.”⁷ Savukārt Krievijas kriminologi norāda, ka „daudzos gadījumos pedofili nav atrasti, tādēļ grūti teikt, kādi ir tās patiesie apmēri.”⁸ Pilngadīgu personu seksuālās vardarbības statistika arī nav iepriecinoša. Izpētot izvarošanas datus Krievijā, kurus veica H. M. Rezniks (Г.М. Резник), tika secināts, ka „saprotamu iemeslu dēļ visbiežāk par notikušajiem seksuālās vardarbības gadījumiem neziņo precētas sievietes. Parasti par līdzīgiem noziegumiem ziņo personas, kuras bijušas ne tikai izvarotas, bet arī guvušas miesas bojājumus vai (un) bija aplaupītas. H. M. Rezniks secina, ka reģistrētie izvarošanas gadījumi attiecībā pret latentajiem izvarošanas gadījumiem ir attiecībā 1:2,6.”⁹ Jāmin, ka arī sievietes, kuras nodarbojas ar prostitūciju reti ziņo par seksuālo vardarbību, jo „vēsturiski ir pastāvējis uzskats, ka dzimumbrīvība nepiemīt personai, kas nodarbojas ar prostitūciju, jo tā dzimumbrīvību ir ierobežojusi ar merkantilām tieksmēm, apņēmoties stāties dzimumattiecībās ar ikvienu personu, kas maksā par šo pakalpojumu.”¹⁰

Iemesli neziņošanai par notikušo seksuālo vardarbību ir dažādāki. Pirmkārt jāmin, ka dzimumnoziegumu latentumu nosaka to specifika, jo „tie ir saistīti ar smagiem psiholoģiskajiem pārdzīvojumiem.”¹¹ Cietušajai personai ir kauns par notikušo, nepilnvērtības sajūta, bailes no apkārtējo reakcijas (jo ir gadījumi, kad sabiedrība nosoda arī cietušos kā seksuālas vardarbības provocētājus), bailes no atkārtotas vardarbības (piemēram, kad tās veicējs ir draudējis par tādu iespēju gadījumā, ja par notikušo tiks ziņots). Cietušais ar notikušo samierinās. Savukārt par notikušajiem seksuālajiem vardarbības gadījumiem ģimenē neziņo, jo to „neuzskata par noziedzīgajiem nodarījumiem vai arī par to neziņo, baidoties no ģimenes sairšanas,”¹² bailes zaudēt pilnvērtīgas ģimenes statusu apkārtējo acīs, neziņošana par seksuālo vardarbību, ja tās izdarītājs ir vienīgais ģimenes apgādnieks, dzimumaudzināšanas trūkums, kad seksuālā vardarbība tiek noklusēta, jo ģimenē par seksu neviens nerunā. Kā piemēru seksologs Artūrs Šulcs norāda gadījumu: „lūk, kāds brīnišķīgs vectētiņš, bet viena no meitām nodzērusies un mirusi, otra ārstējas no alkoholisma, trešā kaut kā ķepurojas pa dzīvi. Viņas ir vienas. Tās divas, kas var, atnāk pie manis un izstāsta, ka tēvs viņas bērībā seksuāli izmantojis. Tikmēr “jaukais” onkulītis brauc ciemos pie ģimenes, tur rokās bērnus, un neviens neklapē ne ausi. Tas jāpasaka skaļi un skaidri, to nedrīkst

⁶ Bērns un kriminalitāte (Metodiski informatīvo materiālu krājums). Rīga: RaKa, 2001, 109. lpp.

⁷ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 26. lpp.

⁸ Анто́нян Ю.М. КРИМИНОЛОГИЯ. Москва: Логос, 2004, ст. 298.

⁹ Turpat, st. 295.

¹⁰ Mežulis D. Personas krimināltiesiskā aizsardzība. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2001, 307. lpp.

¹¹ Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 150. lpp.

¹² Turpat, 128. lpp.

noklusēt,¹³ bet kā liecina dzīves realitāte- par to tiek klusēts. Šādu dzīves realitāti norāda arī Latvijas Republikas Augstākā Tiesa, ka „visai bieži seksuālā vardarbība norisa ilgstoši, tomēr cietušo tuvinieki, par to zinādami, nekādus pasākumus notiekošā novēršanai neveica.”¹⁴

Seksuāla rakstura noziegumi ir ļoti privāta rakstura. Esmu ievērojusi, ka dzīvē lielākā daļas sabiedrība nevēlas iedziļināties dzīves „negatīvajā” pusē, tas ir kā aizsargmehānisms, ka ar mani jau nekas slikts nevar notikt, tādēļ tieši šim noziedzīgajam nodarījumam – seksuālā vardarbība- ir ļoti nosodoša attieksme gan pret nozieguma izdarītāju, gan nereti pret pašu cietušo, pārmetot, kādēļ cietušais nepretojās, nesauca palīgā, un gadījumos, ja cietušais raksturots kā vieglas uzvedības cilvēks, tiek piedēvēta nozieguma izdarītāja provocēšana uz šādu prettiesisku rīcību.

Cīņa ar sekām nekad nevar būt produktīva. Valstiskā mērogā ir jāizstrādā koncepcija, kā panākt nelabvēlīgu augsni noziedzības attīstībai. Uzskatu, ka par noziedznieku neviens nepiedzimst. Arī seksuālais varmāka ir bijis zīdainītis ar apaļiem vaidziņiem bez seksuāli vardarbīgām domām. Piedzimstot antisociālā ģimenē, jaunajam cilvēciņam, tā vietā, lai vecāki, rūpētos par bērnu, atstāj novārtā vecāku pienākuma izpildi jeb arī pienākumu pilda neatbilstoši tam, kā tas pieņemts normālā sabiedrībā, tādejādi jau bērna pamatos ieaudzinot noslieci uz dažādākām antisociālām izpausmēm. Arī psihoterapeits Jānis Zālītis norāda, ka vislielākā loma personas seksuālās uzvedības noviržu cēloņa izskaidrošanā, ir ģimenes savstarpējām attiecībām, jo „iepazīstoties ar bērnu, var gandrīz nekļūdīgi noteikt vecāku savstarpējās attiecības, turklāt ne tikai garīgās, bet arī intīmās. (...) ģimenēs, kur sieviete cieš, jūtot rupju vīrieša varu, arī dēls aug nežēlīgs.”¹⁵ Ļoti daudzi speciālisti uzskata, ka pēc pārciestas seksuālās vardarbības bērnībā, cietušajam zēnam (bet tas neizslēdz iespēju, ka pārdzīvotas seksuālās vardarbības arī meitenei vēlāk var būt par pamatu sievietes bravūrībai, agresivitātei un vardarbībai) ir iespēja kļūt par seksuālo vardarbības izdarītāju nākotnē, tādejādi pārņemot devianto uzvedības modeli un apdraudot gan savu ģimeni, gan pārējo sabiedrību. Un tā šī sabiedrībai kaitīgā, nepieņemamā uzvedība ir kā mantojums, kas tiek nodots no paaudzes uz paaudzi. Ja valsts līmenī netiks veltīta uzmanība ģimenēm, ar to izprotot tādu pasākumu īstenošanu, kur ikvienā ģimenē prioritāte ir rūpes par bērniem, noziedzība, tai skaitā seksuālā noziedzība turpinās pastāvēt.

Ir jāmaina arī sabiedrības nostāja pret seksuāla rakstura noziegumiem, to izdarītājiem un cietušajiem. Paradoksāla ir sabiedrības duālisms, jo no vienas puses pret šādu noziegumu veicējiem ir ļoti augsta neiecietība, piemēram, izsakot viedokli, ka visi pedofīli būtu jāšoda ar

¹³ Kāpēc latvietes nerunā par seksu? Pieejams: <http://www.kasjauns.lv> [aplūkots 2010. 24. novembrī]

¹⁴ Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 160. un 162. panta. Pieejams: <http://www.at.gov.lv> [aplūkots 2010. 15. oktobrī]

¹⁵ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība. Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 342. lpp.

nāves sodu, bet tai pašā laikā, kad tiek izskatīta konkrēta seksuālās varmākas rīcības motivācija, sabiedrība nereti cenšas atrast attaisnojumu, mīkstināt personas vainu vai nu meklējot cēloņus tā bērnībā, it sevišķi, ja ir konstatēts, ka bērnībā persona pārcietusi seksuālu vardarbību jeb persona pati apgalvo par šāda fakta esamību, vai mīkstina personas vainu, netieši atbildību novirzot uz citām personām, kuras varēja nepieļaut notikušā esamību vai atbildība tiek novirzītā nereti pat uz cietušajiem, piemēram, seksuāla uzbrukuma provocēšanā.

Būtu nepieciešams apsvērt jautājumu, vai vardarbības un seksuāla rakstura informācija TV ekrānos, presē un internetā nerada nepilngadīgu personu nenobriedušajai personībai attīstības izkropļojumus? Mazs bērns neprotot atšķirt realitāti no šķietamās realitātes, un ja šķietamajā realitātē likumpārkāpējs tiek uzskatīti par varoni, arī bērns var tikt ietekmēts, kas izpaužas agresivitātes pielietošanā ikvienas dzīves problēmas risināšanā, agrīni uzsākta seksuālā dzīve, biežu seksuālo attiecību partneru maiņa, alkohola lietošana, smēķēšana un tml. nepieņemamas izpausmes. Tā ir tā saucamā ekrāna agresijas stimulatīvā ietekme, kas pierāda, ka „agresīvās darbības uz ekrāna demonstrē bērniem vai pusaudžiem noteiktu rīcību, tādējādi stimulējot vardarbīgu uzvedību.”¹⁶ Tomēr ekrāna agresija pati par sevi nevar izraisīt personības traucējumus, ja ir ģimene, kurā bērnam tiek iemācīts atšķirt labo no ļaunā. Kā piemērs ir Krievijas maniaka Jurijs Cjumaņ (Цюман, Юрий Леонидович) bērnība. „Televīzija nospēlēja vienu no galvenajām lomām Cjumaņa kā maniaka audzināšanā reizē ar viņa ģimeni un alkoholismu.”¹⁷ Arī Latvijas pazīstamais psihoterapeits Jānis Zālītis apraksta gadījumu par zēnu, kurš stāsta, ka „man patīk lasīt grāmatas par indiāņiem tāpēc, ka tur līst asinis. Labprāt lasu par slepkavībām, man nepatīk grāmatas bez asinīm.”¹⁸ Zēna tēvs ir alkoholiķis, māte arī bieži ir reibumā. Zēns sit baložus. Vecāki šo faktu uztver ar vienaldzību. Kāda gan personība tālāk var veidoties no šāda zēna, kurš uzvedības modeli pārņem no izlasītajām grāmatām nevis no pozitīvām vecāku savstarpējām attiecībām?

Seksuālā vardarbība kā kriminoloģiska problēma pastāvēs tik ilgi, kamēr netiks atrast tāds pasākumu komplekss, tās pilnīgai izskaušanai ar to izprotot ne tikai esošo seksuālo noziedznieku „ārstēšanu” un uzraudzību (piemēram, „lai gan mūsdienās ar medikamentiem efektīvi noņem vecuma demences un šizofrēnijas murgus, ārstē dažādas psihiskas saslimšanas, pedofiliju izārstēt zinātne ir bezspēcīga.”¹⁹) ar dažādāku speciāli izstrādātu pasākumu starpniecību, bet novēršot tos noteicošos faktorus, kas ir šādas noziedzības pamatā, jo „ārstēšana” ir seku ne cēloņu novēršanas mēģināšana. Tādēļ tā pastāvēs mūžīgi, jo utopija

¹⁶ Veitnere I. Bērnu seksuālā izmantošana. Psiholoģiskie aspekti un izmeklēšanas īpatnības. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 1997, 15.lpp.

¹⁷ Цюман, Юрий Леонидович. Pieejams: <http://www.serial-killers.ru/karts/chikatilo.htm>. [aplūkots 2010. 15.novembrī]

¹⁸ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 339. lpp.

¹⁹ Pedofili nav ārstējami. Viņi ir jāuzmana. Pieejams www.kasjauns.lv [aplūkots 2010. 15. novembrī]

ir ideja par ideālu sabiedrību bez deviances un noziegumiem, it sevišķi Latvijas sabiedrībā, kur ikviens zina, ka bērna personības veidošanas pamats ir ģimene, bet tai pašā laikā ģimenei kā institūtam nav vērtība. Ir daudzas šķirtas ģimenes, nepilnas ģimenes, kur mātes audzina vienas bērnus un/vai bērnu tēvi nevēlas maksāt uzturlīdzekļus, ir alkoholiķu ģimenes un ārēji labvēlīgas ģimenes, bet bērni paliek bez nepieciešamās uzmanības, ir ģimenes, kurās bērni aug negribēti un tā varētu uzskaitījumu turpināt. Vienojošais faktors ir kopējs – bērns no ģimenes pārņem tās locekļu savstarpējo attiecību modeli. Ir trīs iespējamie varianti, kā persona tālāk veidos savu dzīvi.

Pirmais variants – persona kļūs agresīva un vardarbīga savā ģimenē. Ārpus ģimenes šāds cilvēks var šķist pat patīkams un normāls. „Ļoti bieži varmākas piekopj sev tīkamās nodarbes pašu mājās, bet ārpus tām cietsirža tēls neizkļūst.”²⁰

Otrs variants, kā par to liecina seksuālo maniaku dzīvesgājums – persona savā ģimenē agresiju neizpauž, bet to slēps sevī, tādejādi dzīvojot dubultu dzīvi. „Kādā pētījumā atklāts, ka 30 procentiem sadistu, kuri nogalinājuši trīs vai vairāk cilvēku, bijusi solīda pilsoņa reputācija.”²¹ Patieso personas dabu izjutīs tikai upuri. „Faina Čikotilo atteicās ticēt, ka slepkava no meža joslas – tas ir viņas pašas vīrs, „tikš maigs, labs, atsaucīgs.”²²

Trešais variants – persona neslēpj savu agresīvo dabu. Šādas personas visbiežāk ir agrāk sodītas gan par zādzībām, laupīšanām, huligānismu. Izvarošana var būt kā nākamais noziegums personas noziegumu sarakstā.

1.1. Seksuālās vardarbības jēdziens un būtība

Juridiski jēdziens „seksuālā vardarbība” Latvijas Krimināllikumā netiek lietots. Bet tā būtību pastarpināti var izsecināt no Krimināllikumā XVI nodaļas „Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību” tām tiesību normām, kurās noteikts, ka noziedzīgs nodarījums pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību noticis lietojot vardarbību (šaurā jēdziena definīcija). Paplašināti seksuālo vardarbības jēdzienu var attiecināt uz visiem noziedzīgiem nodarījumiem pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību, kas izdarīti pret personas gribu (krimināltiesību teorijā „noziedzīgos nodarījumus, kas apdraud cilvēka dzimumdzīvi, mēdz saukt par dzimumnoziegumiem vai arī seksuāliem noziegumiem”²³). Seksuāliem noziegumiem piemīt piespiedu raksturs, kur vainīgā persona pret cietušo izmanto gan vardarbību, gan draudus, gan personas (cietušās) bezpalīdzības stāvokli. Vardarbība ir

²⁰ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 46. lpp.

²¹ Turpat, 46. lpp.

²² Чикатило, Андрей Романович. Pieejams: <http://www.serial-killers.ru/> [aplūkots 2010. 25.novembrī]

²³ Меžulis D. Personas krimināltiesiskā aizsardzība, Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2001, 305. lpp.

fiziska rīcība no vainīgā puses attiecībā pret cietušo personu. Tās mērķis ir panākt tādu cietušās personas stāvokli, kas atvieglo dzimumnozieguma veikšanu. Šāda rīcība var izpausties divos veidos. Pirmkārt, kā darbība, kas nodara cietušajam fiziskas sāpes, piemēram, sišana, spīdzināšana, dažāda veida miesas bojājumu nodarīšana. Jāmin, ka tādos gadījumos seksuālā vardarbība var zaudēt savu latentumu, jo smagu miesas bojājumu gadījumā, cietušajai personai ir nepieciešama medicīniskā palīdzība, tādējādi tā rezultātā slimnīcā var tikt konstatēts seksuālās vardarbības fakts. Otrkārt, tā ir tādu paņēmieni izmantošana kā personas sasiešana, izolēšana kādā telpā, tādējādi panākot personas nespēju pretoties, pakļaujot to seksuālajai vardarbībai.

Draudi ir psiholoģiska vardarbība. Arī tās mērķis ir padarīt cietušo personu pretoties nespējīgu, piemēram, izsakot apgalvojumu, ka pretošanās gadījumā, personai tiks izdarīti miesas bojājumi vai tie tiks nodarīti cietušā svarīgam cilvēkam. „Draudus var izteikt mutiski, ar žestiem, demonstrējot ieroci utt.”²⁴ Savukārt tiesu praksē ar bezpalīdzības stāvokli apzīmēti „mazgadīgie, nevarīgi sirmgalvji, personas ar izteiktiem fiziskiem trūkumiem un psihiskas dabas traucējumiem, bezpalīdzības stāvoklim tiek pielīdzināta bezsamaņa, dziļš miegs, personas atrašanās tādā alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu izraisītā reibuma stāvoklī, kas tai atņēmis spēju apzināties apkārtējos apstākļus, saprast vainīgā darbību nozīmi un raksturu vai viņam pretoties.”²⁵

Attiecībā uz bērniem kā seksuālā vardarbībā cietušajiem, Bērnu tiesību aizsardzības likums definē seksuālās vardarbības jēdzienu, ar to izprotot „bērna iesaistīšana seksuālās darbībās, ko bērns nesaprot vai kam nevar dot apzinātu piekrišanu.” Sākotnēji šāda jēdziena definīcija šķiet absurda. No tās izriet, ka seksuālā vardarbība ir tikai tajos gadījumos, kad bērns: 1) nesaprot, ka viņš tiek iesaistīts seksuālajās darbībās, 2) nevar dot apzinātu piekrišanu iesaistīties seksuālajās darbībās. Tātad, ja bērnam ir bijusi izpratne par to, ka ar viņu tiek veiktas seksuālas darbības un pat gadījumos, ka bērns to nevēlas, šādu rīcību nevarētu uzskatīt par seksuālu vardarbību, jo bērnam ir bijusi izpratne par notiekošo. Tāda seksuālās vardarbības definīcija ir pilnīgā pretrunā ar tās raksturu, kura vienmēr ir agresīvi vērsta pret cietušo gan tiešā nozīmē, tas ir, nodarot cietušajam miesas bojājumus, gan netiešā nozīmē – draudot vai izmantojot personas bezpalīdzības stāvokli. Attiecībā, kā kvalificēt personas dzimumsakarus ar mazgadīgu personu, ir vērojami divi krimināltiesību teorijas pārstāvju viedokļi. Pirmais viedoklis pauž, ka „jebkurš dzimumakts, kas izdarīts ar mazgadīgu – četrpadsmito dzīves gadu nenasniegušu meiteni, uzskatāms par izvarošanu.”²⁶ Otrs viedoklis

²⁴ Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Vispārīgā daļa. Rīga: Firma „AFS”, 2007, 339. lpp.

²⁵ Tiesu prakse krimināllietās par slepkavībām (Krimināllikuma 116-118.pants). Pieejams: www.at.gov.lv [aplūkots 2010. 11. novembrī]

²⁶ Bergins J. Izvarošanas krimināltiesiskais raksturojums. Rīga, Latvijas Policijas akadēmija, 1997, 25. lpp.

uzsver, ka „dzimumakts ar mazgadīgo uzskatāms par izvarošanu tikai gadījumā, ja tā nespēj saprast dzimumakta būtību,”²⁷ tādēļ šādas darbības uzskatāmas kā dzimumsakari, pederastija un lesbiānisms ar personu, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu vecumu, vai pavešanā netiklībā. Tomēr jebkurā gadījumā pilngadīgai personai ir jāapzinās, ka seksuālas attiecības ar nepilngadīgu personu ir krimināli sodāma rīcība, jo nepilngadīga persona nav ne fiziski, ne garīgi nobriedusi tik nozīmīga lēmuma pieņemšanai kā dzimumdzīves uzsākšana.

Seksuālās vardarbības pamatā ir spēcīgi personas pirmatnējie instinkti. „Z. Freids uzskata, ka personas rīcību nosaka divi instinkti – seksuālais un tā sauktais nāves jeb pašiznīcināšanas instinkts. Nāves instinkts var izpausties uz ārieni (vardarbība pret pārējiem, sadisms) vai iekšieni (pašnāvība, alkohola, narkotiku lietošana utt.).”²⁸ Pēc 20.gs 30.gadu krimināltiesību zinātnieka Paula Minca domām „dzimumtieksmes – kurās daba ietvērusi cilvēku cilts atjaunošanās nepārtrauktību – kā katrs instinkts – var krist pārmērībā un izvirst.”²⁹ Tātad, dzimumtieksme ir ikvienā no mums. Tomēr ne visi mēs „krītam pārmērībās un izvirstam”. Jāsecina, ka seksuālo noziegumu izdarītājiem ir instinktu kontrolēšanas problēmas. Krimināltiesībās viena no metodēm, kā atturēt personu no noziegumu veikšanas, ir bailes no soda, jo kā noteikts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā, soda mērķis ir vainīgo personu sodīt par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Tomēr seksuālie noziegumi ir ļoti specifiski. To mērķis ir personas dzimumtieksmes apmierināšana, kā arī „tā ir varas, kontroles un pazemošanas izmantošana.”³⁰ Pirmajā gadījumā jāmin, ka persona atkārtos noziedzīgo nodarījumu, jo tā ir vienīgā iespēja kā „noņemt” uzkrāto seksuālo spriedzi. Pēc krimināltiesību eksperta Andreja Judina domām „bargs sods pedofilijas problēmu neatrisinās. (...)Ja zagli var iebiedēt ar cietumu, tad pedofilu – diez vai.”³¹ Pedofiliju var tikai kontrolēt, ne ārstēt, jo tās ir personas, kuras „uzmācas bērniem tieši tāpēc, ka viņus seksuāli uzbudina konkrēta vecuma grupa. Viņiem piemīt tas, ko mēdz dēvēt par novirzītu seksuālās intereses tipu (deviant arousal pattern).”³² Tādējādi Krimināllikums ir bezspēcīgs, jo sods par bērnu seksuālu izmantošanu, neatturēs atkārtot noziedzīgo nodarījumu, jo tas ir vienīgais veids kā apmierināt dzimumdziņu.

Otrā gadījumā, personai ir iespēja neatkārtot noziedzīgo nodarījumu, ja tiks veikti preventīvi pasākumi tās uzvedības un domāšanas koriģēšanai. Šādas personas seksuālo vardarbību var neuzskatīt par prettiesisku, piemēram, apgalvojot, ka dzimumattiecības ar

²⁷ Mežulis D. Personas krimināltiesiskā aizsardzība. Rīga: 2001, Apgāds Zvaigzne ABC, 315. lpp.

²⁸ Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 266. lpp.

²⁹ Mincs P. Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Ar V.Liholajas komentāriem. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2005., 288. lpp.

³⁰ Ja pārciesta seksuālā vardarbība. Pieejams: <http://www.lu.lv> [aplūkots 2010. 15.oktobrī]

³¹ Eksperts. Bargi sodi pedofilus nebaida. Pieejams: <http://apollo.lv> [aplūkots 2010. 26.oktobrī]

³² Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books, 2007, 78. lpp.

meitu nav nekas nosodošs („Tā nebija mīlas dēka vai dzimumattiecības; viņa ir mana meita. Manai sievai priekš manis nekad nebija laika un mana meita gribēja mani apmierināt),³³ vai arī seksuālā vardarbība ir viens no veidiem, kā persona cenšas pašapliecināties, it sevišķi tas ir izteikts vīriešiem, kuri, kā norāda psihoterapeits Jānis Zālītis visvairāk baidoties no tā, ka sievietē viņus uzskatīs par nevīrišķīgiem, impotentiem. „Vīrieši visvairāk baidās no seksuālās diskriminācijas,”³⁴ tādēļ sievietes teiktais „nē” dzimumaktam var tikt uztverts kā „jā”.

Paradokss ir fakts, ka lielākā daļa seksuāla rakstura nozieguma izdarītāju ir cietušam pazīstami. To norāda arī Augstākā Tiesa, ka „no 106 apsūdzētajiem 16 personas cietušajiem bija sveši cilvēki”³⁵, tātad pārējie 90 apsūdzētie cietušajam bija pazīstami. Līdz ar to jāsecina, ka esot uz ielas tumšā laikā ir mazāka iespēja būt pakļautam seksuālam uzbrukumam, kā esot pazīstamu cilvēku vidū vai esot savā ģimenē. Arī Valsts Probācijas Dienesta interneta mājaslapā³⁶ ir publicēta tabula „Dzimumnoziegumi pret bērniem”, kur norādīts, ka tikai 17% gadījumu meitenēm un 13% gadījumu zēniem, noziedznieks bijis nepazīstams.

Latvijas Krimināllikums nosaka, ka pie kriminālatbildības saucama fiziskā persona, kas līdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienai sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu un ir vainīga par noziedzīgo nodarījuma veikšanu. „Vaina ir nodoma un neuzmanības apvienojošs jēdziens.”³⁷ Dzimumnoziegumi tiek realizēti esot personas nodomam, tādējādi nodoms raksturo „personas psihiskās (iekšējās) darbības saturu.”³⁸ Ja persona apzinās sava veiktā nodarījuma būtību un spēj to vadīt, persona ir pieskaitāma un kriminālsodāma.

Nosakot personas iespēju saukt pie kriminālatbildības par nodarījuma veikšanu, pietiek ar fakta konstatēšanu, ka persona nozieguma izdarīšanas brīdī ir bijis 14 gadus veca. Tomēr attiecībā uz cietušajām personām, tiesa izvērtē, vai vainīgā persona ir apzinājusies, ka noziedzīgo nodarījumu izdarījusi pret noteikta vecuma kategorijas personu, jo krimināltiesību teorijā un tiesu praksē ir viennozīmīgi pieņemts, ka vainīgā psihiskā attieksme pret cietušā vecumu ir obligāti konstatējama, jo no tā ir atkarīga noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija. Ar cietušās apzināšanos jāsaprot, ka „vainīgais ir zinājis vai apzināti pieļāvis, ka izdara noziedzīgo nodarījumu pret mazgadīgo vai nepilngadīgo,” tādēļ „apsūdzētā attieksme pret cietušā vecumu ne vienmēr tiek pienācīgi noskaidrota, kas gala rezultātā noved pie nepareizas nodarījuma kvalifikācijas.”³⁹ Domāju, ka veicot dzimumnoziegumus, daļa nodarījuma

³³ Dzimumnoziedznieki un dzimumnoziegumi. Pieejams: <http://www.probacija.lv> [aplūkots 2010. 20. novembrī]

³⁴ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 50. lpp.

³⁵ Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 160. un 162.panta. Pieejams: <http://www.at.gov.lv> [aplūkots 2010. 14. oktobrī]

³⁶ Dzimumnoziedznieki un dzimumnoziegumi. Pieejams: <http://www.probacija.lv> [aplūkots 2010. 12. novembrī]

³⁷ Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Vispārīgā daļa. Rīga: Firma „AFS”, 2007, 31. lpp.

³⁸ Turpat, 32. lpp.

³⁹ Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 160. un 162.panta. Pieejams: <http://www.at.gov.lv> [aplūkots 2010. 14. oktobrī]

izdarītāju ir vienlīdzīgi cietušo personu vecumu. Par vecumu šāda persona vismazāk domā. Tādejādi tai ir izdevīgi apgalvot, ka uzskatījusi, ka cietusī persona ir bijusi vecākā, jo tādejādi noziedzīgais nodarījums iegūst „vieglāku” soda sankciju. Piemēram, psihopāti „ir spējīgi izmantot vienalga, ko, lai tikai apmierinātu savas seksuālās vajadzības, - tie var būt gan bērni, gan dzīvnieki, gan pieauguši cilvēki.”⁴⁰

1.2. Seksuālas vardarbības veidi

Katras valsts kompetencē ir noteikt kāda veida personas seksuālās aktivitātes pret otru personu bez tā gribas tajās iesaistīties būs uzskatāmi par kriminālsodāmiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Kā norāda Kanādas dzimumnoziedznieku uzvedības korekcijas eksperts profesors Robins Džefrijs Vilsons, „svarīgi gan, kā dažādu valstu likumos tiek definēti seksuāla rakstura kriminālnoziegi. "ASV šādos gadījumos biežāk tiecas iedarbināt savu krimināltiesību sistēmu, kamēr citas valstis dažādas seksuālas izpausmes apskata vairāk kā sociālus traucējumus, nevis kā krimināli sodāmus noziedzīgus nodarījumus. Piemēram, Latvijā ir tendence nekriminalizēt mazsvarīgākas seksuāli nepiedienīgas uzvedības izpausmes, kā vuārisms jeb "lūrēšana" vai ekshibicionisms.”⁴¹ Attiecībā pret pilngadīgām personām, pret kurām vērsta seksuāla nepiedienīga uzvedība kā vuārisms un ekshibicionisms, tik tiešām Krimināllikumā nav paredzēta šīs darbības atzīšana par kriminālsodāmu. Tomēr pret mazgadīgām un nepilngadīgām personām šādu darbību realizēšana varētu tikt apzīmēta kā pavešana netiklībā un līdz ar to tikt atzīta par kriminālsodāmu.

Latvijas Republikas Krimināllikuma XVI nodaļā tiek uzskaitīti vienpadsmit dažādi noziedzīgie nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību, tomēr šī darba ietvaros par dzimumnoziegumiem tiek uzskatīti tie noziedzīgie nodarījumi, kuros cietusī persona tiek iesaistīta piespiedu kārtā (ne brīvprātīgi, kā, piemēram, sutenerisms vai pilngadīgas personas iesaistīšana prostitūcijā) pielietojot gan vardarbību, gan draudus, gan izmantojot personas bezpalīdzības stāvokli ar mērķi apmierināt seksuālās vardarbības izdarītāja dzimumtieksmi. Šie nodarījumi ir šādi:

1. Izvarošana (Krimināllikuma 159.pants);

Dzimumakts, lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot cietušā bezpalīdzības stāvokli (Krimināllikumā noteikti izvarošanas kvalificēti sastāvi: izvarošana, ja to izdarījusi persona, kas jau agrāk izdarījusi izvarošanu; izvarošana, ja to izdarījusi personu grupa; nepilngadīgās personas izvarošana; izvarošana, kas izraisījusi smagas sekas (ar to izprotot „cietušās nāvi,

⁴⁰ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 81. lpp.

⁴¹ Kanādas eksperts: sodi dzimumnoziegumu recidīvus nenovērš. Pieejams: <http://www.tvnet.lv> [aplūkots 2010.gada 15.oktobrī]

pašnāvību vai tās mēģinājumu, smagu miesas bojājumu nodarīšanu, kad iestājas Krimināllikuma 125.pantā paredzētās sekas”⁴²; mazgadīgas personas izvarošana). Izvarošanas objekts pilngadīgai personai ir dzimumbrīvība, veselība un dzīvība, nepilngadīgai personai papildus tiek apdraudēta normāla garīga, fiziska un seksuāla attīstība, dzimumneaizskaramība.

Izvarošanas sekas ir ne tikai cietušās fiziskā ķermeņa miesas bojājumi, „izvarošana tāpat vienmēr ir saistīta ar cietušās goda un cieņas aizskārumu.”⁴³

Jāmin, ka katram laikmetam ir bijusi savādāka izpratne, kas ir izvarošana. „Civilizācijas attīstības sākumā izvarošana bija vīrieša privātīpašnieka varas īstenošanas pierādījums.”⁴⁴ Tas radīja pamatu izvarošanas definīcijai – tie ir „piespiedu dzimumsakari starp vīrieti un sievieti (kas nav vīrieša sieva) bez sievietes piekrišanas.”⁴⁵ Tādejādi sieviete kļuva par vīra „privātīpašumu”, ar kuru var darīt ko vēlas, jo tika uzskatīts, ja sieviete ir devusies laulībā, tad viņas pienākumos ietilpst vīrieša dzimumtieksmju apmierināšana. „Tas radīja vīriešu varas solidarizēšanos un vīriešu vēsturisko dominēšanu pār sievietēm.”⁴⁶ Pat mūsdienās musulmaņu valstīs pastāv uzskats, ka laulībā izvarošanas nepastāv. Šo viedokli pārstāv Vecākais Lielbritānijas musulmaņu garīdznieks un britu musulmaņu kopienas vadītājs šeihs Maulana Abu Sajīds (Maulana Abu Sayeed) apgalvojot, ka „ir skaidrs, ka nevar būt izvarošanas laulībā. Iespējama ir agresija, iespējams ir nepiedienīgas darbības. Jo, kad viņi precējās, viņiem bija izpratne, ka seksuāli kontakti ir daļa no laulības, tādēļ nevar būt iebildumi ne pret kādu seksu laulībā.”⁴⁷

Vēsturiski tika uzskatīts, ka izvarošanā cietušie ir tikai sievietes. Tādejādi daudzu valstu likumdošanā izvarošana tika definēta kā „piespiedu dzimumsakari pret sievietes gribu.”⁴⁸ Arī Latvijas Krimināllikumā, kas spēkā stājās 1999. gada 1. aprīlī, pamatredakcijā izvarošana tika definēta kā dzimumsakari, lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot **cietušās** bezpalīdzības stāvokli. Tikai 2009. gada 21. maijā tika pieņemts likums „Grozījumi Krimināllikumā”, kas stājās spēkā 2009. gada 1. jūlijā, kurā tika pieņemts izteikt 159. panta pirmās daļas dispozīciju šādā redakcijā: "(1) Par dzimumaktu, lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot **cietušā** bezpalīdzības stāvokli (izvarošana).

Sevišķi jāizceļ izvarošana, kas vienmēr ir saistīta ar personas smagu miesas bojājumu nodarīšanu vai cietušās personas nonāvēšanu. Šādus noziegumus veic tā saucamie izvarotāji-sadisti. Sadisms ir „dzimumizvirtība, dzimumtraucējums, kam raksturīga seksuālās baudas

⁴² Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Vispārīgā daļa. Rīga: Firma „AFS”, 2007, 343. lpp.

⁴³ Turpat, 338. lpp.

⁴⁴ Mācību grāmata Kriminoloģija. Rīga: Nordik, 2004, 267. lpp.

⁴⁵ Turpat, 263. lpp.

⁴⁶ Turpat, 267. lpp.

⁴⁷ 'There's no such thing as rape within marriage', says Muslim leader of sharia law courts in Britain. Pieejams: <http://www.dailymail.co.uk/news> [aplūkots 2010. 16.novembrī]

⁴⁸ Mācību grāmata Kriminoloģija. Rīga: Nordik, 2004, 263. lpp.

iegūšana, sagādājot partnerim morālas vai fiziskas ciešanas.”⁴⁹ Seksuālais apmierinājums tiek gūts „no citu cilvēku sūpēm, ciešanām, bailēm un pazemojuma. Vienkāršāk sakot, sadisti moka cilvēkus, gūdami no tā seksuālu baudu.”⁵⁰ Nevardarbīgas seksuālas attiecības šādas personas seksuāli neuzbudina. Seksuālais uzbudinājums rodas pat no domām par cietušā nogalināšanu un ne vienmēr ir nepieciešams veikt dzimumaktu, jo upura spīdzināšana, mocīšana un nogalināšana ir seksuālā uzbudinājuma pamatā (maniaki).

Latvijas Krimināllikumā atbildību par seksuālo sadismu var interpretēt no tām likuma normām, kurās paredzēta atbildība par cilvēka nonāvēšanu. Augstākā Tiesa norāda, ka, „gadījumā, ja pret cietušo pielieto vardarbību, lai nepieļautu tā pretošanos dzimumaktam vai pārvarētu tā pretošanos izvarošanas laikā, kā arī aiz sadistiskām tiekšanās, tādējādi vēloties nonāvēt cietušo vai apzināti pieļaujot cietušā nāves iestāšanos, nodarījums kvalificējams saskaņā ar KL 117.panta 7.punktu.”⁵¹

Viens no izteiktākajiem seksuālajiem sadistiem ir Krievijas maniaks Sergejs Golovkins (Сергей Александрович Головкин), kurš izvaroja un nogalināja 11 zēnus un pusaudžus. „Golovkina upuri spīdzināšanas laikā pārcieta briesmīgas ciešanas. Iespējams, ka Golovkins radīja saviem upuriem vislielākās fiziskās ciešanas starp visiem zināmajiem sērijveida seksuālās vardarbības gadījumiem. Golovkina izskaidrojums, ka „guvis no tā labsajūtu.” Upuru ciešanas bija galvenais nosacījums dzimumtieksmes apmierināšanai.”⁵²

2. Vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana (Krimināllikuma 160.pants);

Pederastija vai lesbiānisms vai dzimumtieksmju citāda apmierināšana pretdabiskā veidā, ja tādas darbības izdarītas, lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot personas bezpalīdzības stāvokli (Krimināllikumā noteikti izvarošanas kvalificēti sastāvi: vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana ar nepilngadīgu personu; vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana atkārtoti; vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana, ja to izdarījusi persona, kas jau agrāk izdarījusi izvarošanu; vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana, ja to izdarījusi personu grupa; vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana, kas izraisījusi smagas sekas; vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana ar mazgadīgu personu)

Pederastija (paiderastia) ir „seksuāla pataloģija – tieksme vīriešu dzimumdzīvu apmierināt ar vīrieti (zēnu, jaunekli).”⁵³ „Aktīvo pederastu dēvē par pedikātoru, pasīvo par androfilu.”⁵⁴ Labprātīga divu homoseksuāli vai biseksuāli orientētu vīriešu dzimumtieksmju apmierināšana pretdabiskā veidā (pederastija) nav noziedzīgs nodarījums. Piemēram, visus

⁴⁹ Psiholoģijas vārdnīca. Rīga: Apgāds „Mācību grāmata” Sia, Rīga, 1999, 126.lpp

⁵⁰ Solera A. Varmākas Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books, 2007, 104.lpp

⁵¹ Tiesu prakse krimināllietās par slepkavībām (Krimināllikuma 116.-118.pants). Pieejams: <http://www.at.gov.lv> [aplūkots 2010.gada 14.oktobrī]

⁵² Головкин, Сергей Александрович. Pieejams: <http://ru.wikipedia.org> [aplūkots 2010. 26.novembrī]

⁵³ Zinātnes un tehnoloģijas vārdnīca. Rīga: Norden AB, 2001, 500. lpp.

⁵⁴ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 376. lpp.

pēckara gadus Latvijā tika noteikta „kriminālbildība par ikvienu – ar labprātīgu – pederastijas aktu (...)”⁵⁵ Šādas darbības iegūst kriminālsodāmu raksturu, ja pret cietušo vīrieti (šajā noziedzīgajā nodarījumā cietušais un nozieguma subjekts ir tikai vīrietis) tiek vērsta vardarbība, draudi vai izmantota vīrieša atrašanās bezpalīdzības stāvoklī.

Lesbiānisms jeb lesbisms ir „sievietes seksuālās tieksmes un baudas apmierināšana ar sievieti.”⁵⁶ Līdz ar to cietušais un nozieguma subjekts ir tikai un vienīgi sieviešu dzimuma personas. Arī šeit tāpat kā pederastijas gadījumā jāmin, ka labprātīgs lesbisms starp divām homoseksuāli vai biseksuāli orientētām sievietēm nav krimināli sodāma rīcība. Ja dzimumtieksmes tiek apmierinātas lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot personas bezpalīdzības stāvokli, darbība iegūst kriminālsodāmu raksturu.

Dzimumtieksmju citāda apmierināšana pretdabiskā veidā – dzimumlocekļa ievadīšana mutē, liekot to sūkāt (orāli) vai taisnajā zarnā (anāli), kā arī „dažādi iedarbojoties uz cietušā ķermeni un tādejādi apmierinot dzimumtieksmi.”⁵⁷

3. Pavešana netiklībā (Krimināllikuma 162.pants)

Netiklas darbības ar nepilngadīgu personu vai ja to izdarīju k,si pilngadīga persona. Atsevišķi likumā tiek norādīta mazgadīgas personas pavešanu netiklībā. „Pavešana netiklībā apdraud nepilngadīgo pareizas izpratnes par tikumību veidošanos, to normālu fizisko, garīgo un seksuālo attīstību.”⁵⁸ Pavešana netiklībā izpaužas gan fiziskā darbībā, gan intelektuālā darbībā pret cietušo. Fiziskas darbība ir saistīta ar nepilngadīgas personas ķermeņa aizskaršanu, kas izpaužas, kā „cietušā atkailināšana, dažādu tā ķermeņa daļu glāstīšana, dzimumorgānu aizskaršana ar rokām un dažādiem priekšmetiem (zīmuli, termometru, “spēlējot” dakteri), to glāstīšana un laizīšana, pirkstu ievadīšana dzimumorgānos un anālajā atverē.”⁵⁹ Tomēr fiziskās darbības pavešanas netiklībā gadījumos jāatšķir no tām darbībām, kas veiktas noziedzīga nodarījuma – vardarbīgas dzimumtieksmes apmierināšanas gadījumā. Līdzīgas darbības un līdzīgas situācijas „gan pirmstiesas kriminālprocesā, gan arī tiesā, ne vienmēr tiek kvalificētas vienveidīgi (...)”⁶⁰ jo kā norāda Augstākā Tiesa „viens no sarežģītākajiem kvalifikācijas jautājumiem bija KL 160. un 162.pantā paredzēto noziegumu norobežošana.”⁶¹ Intelektuālas darbības gadījumos nepilngadīgas personas ķermenis netiek aizskarts. Tiek aizskarta cietušā apziņa, tādejādi seksuālais varmāka gūst seksuālu apmierinājumu no tā, ka cietušajam tiek demonstrētas seksuālu rakstura darbības. Kā piemērs

⁵⁵ Kavalieris A. Kriminālistika: 3. daļa: kriminālistikā metodika. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 1998, 64. lpp.

⁵⁶ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 374. lpp.

⁵⁷ Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Vispārīgā daļa. Rīga: Firma „AFS”, 2007, 343. lpp.

⁵⁸ Turpat, 317.lpp.

⁵⁹ Tiesu prakse kriminālietās pēc Krimināllikuma 160. un 162.panta. Pieejams: <http://www.at.gov.lv> [aplūkots 2010.gada 14.oktobrī]

⁶⁰ Turpat

⁶¹ Turpat

minamas šādas netiklas darbības – „apsūdzētie atkailinājās paši,(...) kaili mazgadīgo un nepilngadīgo klātbūtnē staigāja pa telpām, demonstrējami savus dzimumorgānus un atklāti masturbējot viņu klātbūtnē. Atsevišķos gadījumos cietušajiem bez tam tika rādīti komiksi un pornogrāfiska rakstura attēli, tika lasīts priekšā un stāstīts par seksuālajām attiecībām.”⁶²

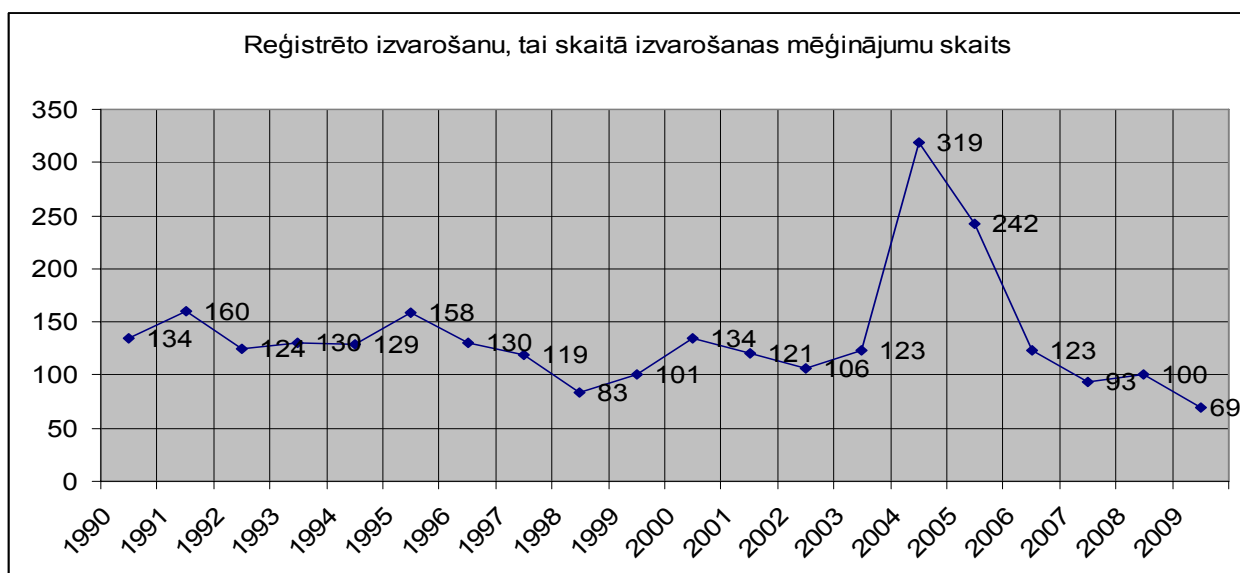
Kaut arī Krimināllikuma 162. pantā nav norādīti apstākļi, ka pavešana netiklībā notiek lietojot vardarbību, draudus vai cietušā bezpalīdzības stāvokli, praksē vainīgās personas, lai panāktu sev vēlamo, pielieto visus minētos trīs rīcības komponentus.

4. citi dzimumnoziegumi veidi.

Tie ir mazgadīgas un sešpadsmit gadu vecumu nerasniegušas personas pamudināšana iesaistīties seksuālās darbībās neatkarīgi veida, kādā pamudinājums izteikts, ja to izdarījusi pilngadīga persona, pilngadīgas personas piespiešana nodarboties ar prostitūciju, to panākot vai nu ar viltu, vai izmantojot personas atkarību no vainīgā vai tās bezpalīdzības stāvokli, kā arī nepilngadīgas vai mazgadīgas personas pamudināšana vai piespiešana nodarboties ar prostitūciju un telpu nodošana nepilngadīgām personām prostitūcijai.

1.3. Seksuālās vardarbības statistika

Latvijas Kriminālā statistika liecina, ka reģistrētie izvarošanas gadījumi no 1999. gada līdz 2003. gadam bija vienādā līmenī. Augstāko punktu tie sasniedza 2004.gadā, kad tika reģistrēti 319 izvarošanas gadījumi un 2005.gadā, kad skaits sasniedza 242 izvarošanas. Vismazāk izvarošanas reģistrētas 2009.gadā.

Tabula Nr.1. Reģistrēto izvarošanu skaits.

⁶² Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 160.un 162.panta. Pieejams <http://www.at.gov.lv> [aplūkots 2010. 20.novembrī]

Salīdzinot Latvijas un Eiropas valstu statistiku (pēc ANO datiem. Pievienoti pielikumā) jāsecina, ka Latvijā ir neliels izvarotāju skaits uz kopējo valsts iedzīvotāju fona.

	Valsts	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Austrumeiropa	Baltkrievija	4,4	3,9	4,9	3,6	3,5	2,5
	Bulgārija	7,8	6,8	5,2	4,0	2,9	3,5
	Čehija	6,3	6,7	5,8	5,2	6,2	5,1
	Ungārija	5,3	5,6	6,4	4,8	4,7	4,9
	Polija	6,1	5,7	5,2	5,2	4,8	4,2
	Moldova	7,0	7,8	6,6	6,2	6,3	7,2
	Rumānija	4,5	4,4	4,7	5,2	4,9	4,8
	Krievijas Federācija	5,7	6,1	6,4	6,2	5,0	4,4
	Slovākija	4,3	4,2	3,7	3,2	3,4	2,8
	Ukraina	2,2	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9
	Ziemeļeiropa	Dānija	8,8	10,4	8,8	9,7	9,0
Igaunija		7,9	9,0	13,3	11,4	9,1	11,9
Somija		11,0	11,4	11,3	11,6	14,0	17,2
Islande		23,9	17,5	25,4	23,9	28,2	21,6
Īrija		9,2	10,9	12,9	10,0		
Latvija		5,3	13,8	11,0	5,7	4,1	4,4
Lietuva		8,0	7,6	7,8	7,5	6,0	4,9
Norvēģija		15,5	160,7	17,2	18,0	20,0	19,8
Zviedrija		24,9	25,1	36,8	40,6	46,6	53,2
Apvienotā Karaliste (Anglija un Velsa)		25,1	26,5	27,2	25,6	23,4	24,1
Apvienotā Karaliste (Skotija)		15,7	17,6	19,1	18,0		
Apvienotā Karaliste (ZiemeļĪrija)		21,4	22,9	22,2	27,3	24,0	22,3
Dienvideiropa		Albānija					1,3
	Bosnija un Hercegovina			1,0	1,1		
	Horvātija	4,8	3,7	3,2	4,2	3,7	4,3
	Grieķija	2,1	2,2	2,1	2,4	2,0	
	Itālija	4,7	6,4	6,9	7,7		
	Malta	2,8	3,2	1,7	4,2	2,5	4,7
	Melnkalne			1,3	1,8		
	Portugāle	3,8	3,2	3,5	3,2	2,9	3,0
	Serbija			0,9	1,1		
	Slovēnija	3,5	4,4	2,9	2,7	4,8	2,8
	Spānija			5,0	4,8	5,7	5,5
	Bijusi Dienvidslāvija, Maķedonijas republika			4,6	5,1		
Rietumeiropa	Austrija			8,2	8,5		
	Beļģija	27,6	28,2	28,7	29,9	29,5	26,3
	Francija	17,3	17,3	16,4	15,9	16,4	16,6
	Vācija	10,6	10,7	9,9	9,9	9,1	8,9
	Lihtenšteina	0,0	2,9	11,5	5,7	2,8	8,4
	Luksemburga				8,5	9,3	11,9
	Monako	3,1		9,2	6,1		
	Nīderlande	10,5	11,1	9,4	8,7		
	Šveice	7,5	7,8	8,7	8,5	8,6	8,1

Tabula Nr.2 Izvarošanu skaits uz 100,000 iedzīvotājiem.

Tomēr jāmin, ka kriminālā statistika ir „uzskatāma par vienu no „neuzticamākajiem” statistikas veidiem.”⁶³ Piemēram, Amerikas Savienotajās Valstīs „tikai aptuveni 5% izvarotāju jebkad ir nonākuši cietumā, un vēl mazāk ir to, kas tur pavadījuši kaut cik vērā ņemamu laiku.”⁶⁴ Pēc oficiālajiem statistikas rādītājiem vismazāk izvarotāju reģistrēts Ukrainā, Grieķijā, Albānijā, Bosnija un Hercegovina, Maltā un Melnkalnē, bet visvairāk izvarotāju uz 100,000 ir Islandē, Norvēģijā, Zviedrijā, Apvienotajā Karalistē un Beļģijā. Tas izskaidrojams ar lielo imigrantu skaitu. Piemēram, Norvēģijā lielākā daļa izvarotāju nav paši norvēģi. „Imigrantu izvarotāju „virsoņi” ir irākieši, somālieši un pakistānieši.”⁶⁵

Reģions	%
Norvēģija	36.4%
Eiropa	10.9%
Amerika	2.7%
Āfrika	19.1%
Āzija	10%
Tuvie austrumi	20.9%

Tabula Nr.3 Norvēģijā reģistrēto izvarotāju reģionālā piederība.

Pārskats par notiesāto personu skaitu 2004., 2005., 2006., 2007., 2008. un 2009.gadā pēc Tiesu administrācijas datiem (pievienoti pielikumā).

2004.gads										
LKK un KL	Kopējais skaits	T.sk. sievietes	T.sk. ar iepriekšējo sodāmību	T.sk. izdarījušas noziedzīgu nodarījumu grupā	Vecums, gados					vecums nav norādīts*
					14-17	18-24	25-29	30-49	50 un vairāk	
A	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
LKK 121.p.	3	-	-	1	1	-	1	-	1	
LKK 121-1.p.	4	-	-	-	-	1	1	2	-	
LKK 123.p.	1	-	-	-	-	-	1	-	-	
LKK 124.p.	1	-	-	-	-	1	-	-	-	
KL 159.p.	55	-	17	12	8	12	12	21	2	
KL 160.p.	16	-	6	2	7	1	-	7	1	
KL 161.p.	16	-	5	-	-	11	3	2	-	

⁶³ Vilks A. Deviantoloģija (mācība par uzvedības sociālajām novirzēm). Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2001, 97.lpp.

⁶⁴ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 90.lpp.

⁶⁵ Norway, Rape and Muslims - A Study. Pieejams: <http://islamineurope.blogspot.com/> [aplūkots 2010. 20.novembrī]

KL 162.p.	29	-	7	-	-	4	5	11	9	
2005.gads										
LKK 121.p.	3	0	2	1	1	0	1	1	0	0
LKK 122.p.	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
LKK 125.p.	2	0	2	2	0	0	1	0	1	0
KL 159.p.	41	0	19	6	1	9	7	20	2	2
KL 160.p.	23	0	8	7	6	6	1	7	3	0
KL 161.p.	18	2	4	1	0	10	5	3	0	0
KL 162.p.	36	4	7	4	3	2	6	17	8	0
2006.gads										
LKK 121.p.	2	0	0	0	0	1	0	1	0	0
KL 159.p.	50	0	27	12	4	11	10	23	2	0
KL 160.p.	30	0	9	8	8	6	2	9	5	0
KL 161.p.	5	0	2	1	0	3	2	0	0	0
KL 162.p.	22	0	3	3	4	0	2	9	7	0
2007.gads										
KL 159.p.	50	1	20	13	4	12	5	28	1	1
KL 160.p.	24	1	8	8	9	3	3	7	2	0
KL 161.p.	13	0	3	2	0	11	0	1	1	0
KL 162.p.	27	1	7	4	0	9	1	10	7	1
2008.gads										
KL 159.p.	44	1	12	20	8	19	3	12	2	
KL 160.p.	21	0	3	3	4	5	1	10	1	
KL 161.p.	13	0	4	0	0	8	3	2	0	
KL 162.p.	23	1	3	4	3	6	5	6	3	
2009.gads										
KL 159.p.	39	0	14	11	6	11	9	9	4	
KL 160.p.	17	0	8	7	2	4	0	7	4	
KL 161.p.	15	0	4	0	0	9	2	1	3	
KL 162.p.	29	1	6	2	1	2	3	17	6	
KL 162-1.p.	1	0	0	0	0	0	0	1	0	

Tabula Nr.4. Pārskats par notiesāto personu skaitu.

Dzimumnoziedzuma subjekti lielākoties ir vīriešu dzimuma pārstāvji. Sievietēm nav raksturīga seksuāli vardarbīga uzvedība. 2004. un 2006.gadā netika sodīta neviena sieviete par dzimumnoziedzuma veikšanu. 2007. un 2008.gadā ir sodīta viena sieviete pēc Krimināllikuma 159.panta par izvarošanu. Pēc Krimināllikuma 160.panta par vardarbīgu dzimumtieksmes apmierināšanu 2007.gadā sodīta viena sieviete. 2005.gadā par pavešanu netiklībā sodītas četras sievietes, 2007. un 2008. gadā viena sieviete. Arī par pamudināšana iesaistīties seksuālās darbībās (Krimināllikuma 162-1.pants) 2009.gadā sodīta tikai viena sieviete.

No 2004. gada līdz 2008.gadam bija vērojama tendence, ka izvarošanas veic visvairāk vīrieši 30-49 gadu vecuma kategorijā. Tomēr no 2008.gada, kā arī 2009.gadā par izvarošanām visvairāk sodītas personas no 18-24 gadiem. Tas liecina par to, ka ir zināma tendence, ka ar

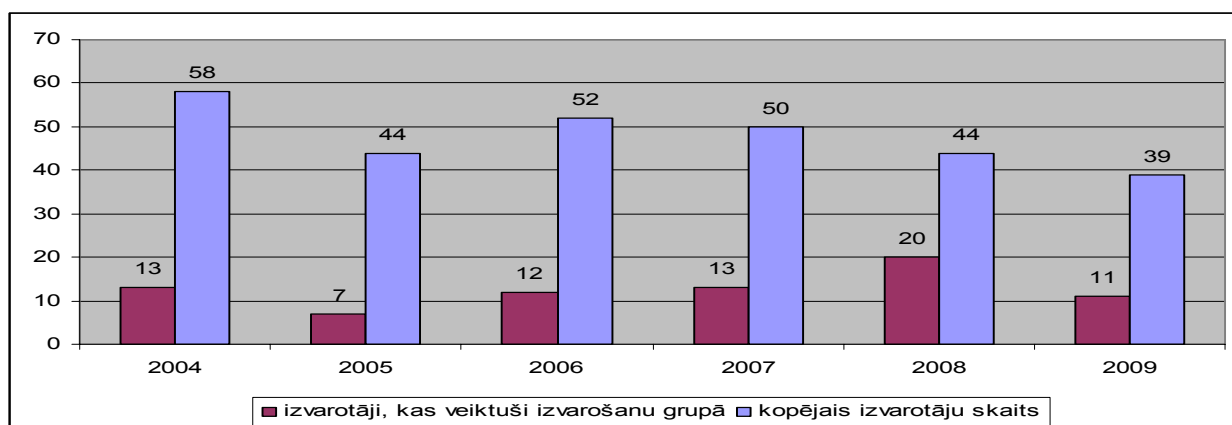
vien jaunāki vīrieši veic izvarošanas. Arī nepilngadīgas personas veic seksuālos noziegumus. Šādu personu skaits ir nemainīgs visos gados, tomēr mainās seksuālā noziegumu veids. No 2004. līdz 2008.gadam nepilngadīgas personas visvairāk tikušas sodītas pēc Krimināllikuma 160.panta par vardarbīgu dzimumtieksmes apmierināšanu, tomēr 2008. un 2009.gadā šīs personas visvairāk tikušas sodītas par izvarošanu.

Vīriešiem vecumā no 50 gadiem raksturīgs dzimumnoziegums netiklu darbību veikšana.

Interesants ir fakts, ka par dzimumsakariem, pederastiju un lesbiānismu ar personu, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu, visvairāk ir sodīti vīrieši vecumā no 18-24 gadiem. Citām vecuma kategorijām nav raksturīgs minētais noziedzīgā nodarījuma veids.

Statistika liecina, ka personām, kas veikušas dzimumnoziegumus, ir raksturīga iepriekšējā sodāmība.

Pārskats par notiesāto personu skaitu liecina izvarošanas bieži tiek veiktas grupā. “Jo jaunāki noziedznieki, jo biežāk viņi veic izvarošanu grupā.”⁶⁶

Tabula Nr.5. Izvarotāji, kas veikuši izvarošanu grupā.

1.4. Seksuālās vardarbības sekas

Seksuālā vardarbība gan cietušajam (vainīgajai personai pārkāpjot cietušās personas tiesības uz tikumību un dzimumneaizskaramību), gan noziedzīgā nodarījuma izdarītājam rada atšķirīgas, individuālas sekas neatkarīgi no seksuālās vardarbības formas, smaguma pakāpes un ilguma. Cietušajam tiek radīts kaitējumu ne tikai fiziskajai veselībai, bet atstāj dziļas negatīvas sekas uz garīgo un seksuālo veselību, tādejādi to postošā ietekme pēc noziegumu nodarīšanas ir jūtama vēl gadiem, ja ne visu atlikušo cilvēka dzīvi. Attiecībā uz cietušajiem – mazgadīgajām un nepilngadīgajām personām, kuras ne psiholoģiski, ne fizioloģiski ir gatavas dzimumdzīvei, seksuālā vardarbība var radīt turpmākās personības attīstības traucējumus.

Arī starptautiskā līmenī ir norādīts, ka seksuālā vardarbība rada paliekošas sekas cietušajam. Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr.779/2007/Ek noteikts, ka „Ir svarīgi

⁶⁶ Анто́нян Ю.М. КРИМИНОЛОГИЯ. Москва: Логос, 2004, ст. 290.

un vajadzīgi atzīt smago tūlītējo un ilgtermiņa iespaidu, kāds vardarbībai pret bērniem, jauniešiem un sievietēm ir uz viņu fizisko un garīgo veselību, psiholoģisko un sociālo attīstību, vienlīdzīgām iespējām un uz personām, ģimenēm un kopienām, kā arī augsto sociālo un ekonomisko cenu, ko maksā sabiedrība kopumā.”⁶⁷ Tādejādi tiesām, izvērtējot individuāli katru konkrēto seksuālās vardarbīgas gadījumu un nosakot soda un materiālās kompensācijas apmēru jāņem „vērā ne tikai radīto mantisko zaudējumu apmēru un nodarītās fiziskās ciešanas, paliekošus sakropļojumus un darbspēju zudumu, bet arī noziedzīga nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu un psihiskās traumas.”⁶⁸

1.3.1. Medicīniska rakstura sekas

Medicīniska rakstura sekas var apskatīt no vairākiem aspektiem: 1) miesas bojājumi, kas nodarīti seksuālās vardarbības laikā, 2) medicīniska rakstura saslimšanas, ko tieši izraisījusi seksuālā vardarbība, 3) nevēlama grūtniecība un 4) psihosomatiskās saslimšanas.

Ikvienu izvarošana notiek lietojot vai nu pret cietušo draudus, vardarbību vai izmantojot tās bezpalīdzības stāvokli. Ikvienā gadījumā tiek vardarbīgi pārkāptas personas tiesības uz dzimumneaizskaramību un ar varu tiek nokļūts cietušās ķermenī, tādejādi radot dažādu pakāpju miesas bojājumu nodarīšanu dzimumorgānos. Ja par izvarošanu netiek ziņots savlaicīgi, ir neiespējami pierādīt izvarošanas faktu pilngadīgai personai, it sevišķi, ja uz cietušās ķermeņa citām daļām nav vērojami miesas bojājumi un nav bijuši liecinieki. Tādejādi viens no faktoriem, kas veicina neziņošanu par pilngadīgas personas izvarošanas gadījumiem policijā ir uzskats, ka tā neko nevarēs palīdzēt, it sevišķi gadījumos, ja no izvarošanas brīža ir pagājis ilgs laika posms. Attiecībā uz mazgadīgu personu izvarošanas gadījumiem, viņu fiziskais ķermenis vēl nav piemērots dzimumdzīvei, tādēļ izvarotāja rīcības rezultātā var tikt nodarītas smagas sekas personas fiziskai veselībai. Nesen sabiedrību šokēja divarpus gadus vecas meitenītes izvarošanas gadījums (tieši seksuāla vardarbība ar smagām sekām izraisa sabiedrības sašutumu, kaut gan šī vardarbības forma eksistē mums līdzās nepārtraukti un nemanāmi). Par tik maza bērna izvarošanas gadījumiem Tiesu psiholoģijas eksperte Ilze Veitnere norāda, lai arī šādi gadījumi esot reti, noziedznieku upuri pāridarījumu sekas izjūtot ārkārtīgi nopietni visa mūža garumā. “Pat, ja viņi paši to neatceras, ķermenis atceras. Nav arī

⁶⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 779/2007/EK (2007. gada 20. jūnijs), ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas Pamattiesības un tiesiskums izveido īpašu programmu, lai novērstu un apkarotu vardarbību pret bērniem, jauniešiem un sievietēm un lai aizsargātu cietušos un riska grupas (programma Daphne III). Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu> [aplūkots 2010.gada 22.oktobrī]

⁶⁸ Poudžuna I. Psiholoģiskie faktori procesuālajās darbībās ar cietušo izmeklēšanas laikā, Jurista Vārds, 2008. 4.novembris Nr. 42.

zināms vai šis bērniņš nebūs invalīds fiziskā nozīmē, jo iespējams, ka viņa nekad nevarēs kļūt par māti – ja tur viss ir saplosīts.”⁶⁹ Pat speciālistiem ir grūti iztēloties „kādas psiholoģiskas sekas notikušais var atstāt.”⁷⁰

Seksuālās vardarbības gadījumā vardarbīgi apmierinot savu dzimumtieksmi, nodarījuma izdarītājs var nodarīt cietušajam dažādākas pakāpes miesas bojājumus arī uz dažādākām ķermeņa daļām, tādejādi pārvarot cietušā pretestību. Šie miesas bojājumi lielākoties notiek „traumējot galvu, žņaudzot kaklu, ar spēku (rokas pirkstiem) atplešot kājas, turot aiz rokām vai kājām, aizspiežot muti kliegšanas laikā, sasaitējot rokas u.c. Dzimumattiecību laikā var radīt arī miesas bojājumus, ar rokām saspiežot krūšu dziedzerus vai aizskarot dzimumorgānus, dažkārt tajos ievadot arī dažādākus priekšmetus, kas var izraisīt maksts vai dzemdes bojājumus.”⁷¹ Vardarbīgas dzimumtieksmes apmierināšana pret dabiskā veidā, kas notiek orāli vai anāli, rezultātā cietušajam var būt specifiski miesas bojājumi attiecīgajās atverēs.

Medicīniska rakstura sekas var būt arī cietušās personas nāve. Nonāvēšanai ir vairāki iemesli. Pirmkārt, lai slēptu dzimumnoziegumu. Šāds noziegums „ja cietušais tiek noslepkavots jau pēc izvarošanas, lai slēptu izdarīto noziegumu, nodarījums kvalificējams saskaņā ar KL 159.pantu un 117.panta 8.punktu.”⁷² Otrkārt, cietušās nonāvēšana var būt kā paņēmieni, lai pārvarētu tās pretošanos, gan lai gūtu papildus seksuālu stimulāciju (sadisma gadījumos). Tādā gadījumā noziedzīgais nodarījums kvalificējams tikai pēc Krimināllikuma 117.panta 7.punktu.

Seksuālās vardarbības rezultātā cietušais var tikt inficēts ar venēriskām (seksuāli transmisīvām) slimībām un cilvēka imūndeficītu izraisošo vīrusu (HIV). Šāda inficēšanās var būt arī ļaunprātīga, ja seksuālās vardarbības izdarītājs zina par šādas sevis infekcijas esamību. Šādas medicīniskas sekas var neizpausties tūlīt pēc seksuālās vardarbības izdarīšanas brīža, jo „inkubācijas laiks un pirmās pozitīvās proves dažādām infekcijām parādās dažādā, reizēm pat ļoti vēlā laikā pēc inficēšanās (...).”⁷³

Psihosomatiskas saslimšanas pamatā ir cietušās personas neapzināta traumējošās atmiņas izstumšana bezapziņā pēc pārciestas psihotraumas, ko izraisa seksuālā vardarbība. Šādas bezapziņā izstumtās emocijas agri vai vēlu var sākt izpausties kā „fiziski simptomi: sāpes, jušanas traucējumi, ādas bojājumi, elpas traucējumi, sirdsdarbības, iekšējo orgānu traucējumi, maksts spazmi. Var būt hipohondrija jeb somatiska trauksme, bažas par sava

⁶⁹ Bāriņtiesa izvērtēs izvarotās meitenītes mātes spēju aprūpēt bērnu. Pieejams: www.diena.lv [aplūkots 2010. 25.oktobrī]

⁷⁰ Pedofīli nav ārstējami. Viņi ir jāuzmana. Pieejams: <http://www.kasjauns.lv> [aplūkots 2010. 25.oktobrī]

⁷¹ Teteris O. Tiesu medicīnas esence. Rīga: Apgādes „Rasa ABC”, 2004, 182 lpp.

⁷² Tiesu prakse krimināllietās par slepkavībām (Krimināllikuma 116-118.pants). Pieejams: www.at.gov.lv [aplūkots 2010. 24. novembrī]

⁷³ Tiesu prakse krimināllietās par slepkavībām (Krimināllikuma 116-118.pants). Pieejams: www.at.gov.lv [aplūkots 2010. 24. novembrī]

ķermeņa vai atsevišķu orgānu veselību, psihogēna autonoma funkcionēšana.”⁷⁴ Šāda veida saslimšanas izraisa arī tā saucamā sekundārā psihotrauma, kuras var izraisīt „neprofesionāli iejaucoties atzītas ļaunprātīgas seksuālas izmantošanas gadījumā (negatīva ģimenes reakcija, atkārtota izvaicāšana utt.).⁷⁵ Ikvienas seksuālās vardarbības gadījumā, cietušajam ir nepatīkami atcerēties piedzīvoto, tādēļ „pat kvalitatīvi un delikāti vadot procesuālās darbības, nopratināšana, konfrontācija ar aizdomās turamajiem, liecību pārbaude, ekspertīze un tiesas process liek cietušajam atgriezties pie nepatīkamām atmiņām un pārdzīvotajām emocijām. Atkārtotas ciešanas jauna nodarījuma, pārciestā atmiņu vai ar to saistītu notikumu, kā arī izmeklēšanas darbību dēļ var ne tikai aktualizēt traumas psiholoģiskos simptomus, bet arī nostiprināt to ietekmi personības struktūrā.”⁷⁶

Arī cietušais var izrādīt pretestību seksuālās vardarbības gadījumā un nodarīt miesas bojājumus nozieguma izdarītājam. Tomēr šim noziegumam ir raksturīgs seksuālās vardarbības izdarītāja fizisks pārspēks pār cietušo, kas ir pamats tam, ka nozieguma izdarītāji ir vīrieši (ar retiem izņēmumiem –sievietes) un cietušie ir fiziski vājāki par nozieguma izdarītājiem (sievietes, mazgadīgas un nepilngadīgas personas).

1.3.2. Tiesiska rakstura sekas

Likuma "Par 1950.gada 4.novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un tās 1., 2., 4., 7. un 11.protokolu", 5.pantā noteikts, ka ikvienam cilvēkam ir tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību, un 3.pantā noteikts, ka nevienam cilvēkam nedrīkst pakļaut spīdzināšanai vai cietsirdīgi vai pazemojoši ar viņu apieties vai sodīt. Tiesības uz personas neaizskaramību nostiprinātas arī Latvijas Republikas Satversmes VIII nodaļas „Cilvēka pamattiesības” 94.pantā. Likumdošanā nostiprinātie principi neattiecas tikai uz valsts un viņas iedzīvotāju attiecībām, bet šis principi būtu jāievēro ikvienas starppersonu attiecībās. Personas, kuras ir vainīgas seksuālo noziegumu izdarīšanā, pārkāpj likumdošanā nostiprinātos principus un pārkāpj specializētā likuma – Krimināllikuma tiesību normas, kurās aizsargātas personas tiesības uz tikumību un dzimumneaizskaramību. Tā rezultātā noziedzīga nodarījuma veicējam iestājas tiesiskās sekas - saukšana pie kriminālatbildības un sodīšana par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu atbilstoši tam, kā to paredz katras valsts likumdošana.

Tomēr praksē ikvienu seksuālās vardarbības izdarītāju saukt pie kriminālatbildības un sodīt par šāda noziedzīgā nodarījuma veikšanu, ir ļoti problemātiski. Pirmkārt, tās pamatā ir

⁷⁴Pacientu psihosomatisko problēmu risināšana transā. Pieejams: <http://www.medhipnoterapija.lv> [aplūkots 2010. 26.oktobrī]

⁷⁵Teteris O. Tiesu medicīnas esence. Rīga: Apgādes „Rasa ABC”, 2004,188 lpp

⁷⁶ Poudžuna I. Psiholoģiskie faktori procesuālajās darbībās ar cietušo izmeklēšanas laikā, Jurista Vārds, 2008. 4.novembris Nr. 42.

nozieguma latentitāte, tas ir – cietušās personas par šādu nozieguma faktu neinformē tiesībsargājošās institūcijas, tādējādi vainīgās personas seksuālajā noziegumā ne tikai paliek nesodītas, bet arī var veikt jaunus noziedzīgus nodarījumus. „Dr.Eibels ir aprēķinājis, ka faktiski iespēja tikt pieķertam seksuālajā varmācībā ir tikai trīs procenti. Noziegums atmaksājas, un seksuālie noziegumi atmaksājas īpaši labi.”⁷⁷ Otrkārt, seksuālā vardarbība no kriminālistikas viedokļa ir sarežģīti atklājams noziedzīgais nodarījums, jo ir grūti iegūt ticamus, tiešus pierādījumus, kas norāda uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktu, it sevišķi, ja noziedzīgais nodarījums ir noticis senāk nekā par to ir paziņots. Latvijas Kriminālprocesa likuma 19.panta 3.daļa nosaka, ka visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Un tiesības uz aizstāvību ir tikai tām personām „par kuru izteikts pieņēmums vai apgalvojums, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Tādējādi seksuālā vardarbība var palikt nesodīta, jo tieši šim specifiskajam noziedzīgajam nodarījumam ir raksturīgs šaubu elements - vai cietušais sniedz patiesu liecību, vai liecinieki sniedz patiesas liecības, vai aizdomās turētais sniedz patiesu liecību?

Seksuālo noziegumu specifiku ir arī apstākļi, ka par šādu nodarījumu ir jāpaziņo nekavējoties tiesībsargājošām iestādēm. Tādējādi, var būt situācija, ka persona ir apsūdzēta seksuālajā noziegumā, bet pierādījumu dēļ atbrīvota vai arī personu par šāda nozieguma izdarīšanu nevar aizturēt. Kriminoloģijā šādi noziegumi tiek iekļauti „pelēkās” noziedzības sastāvā, jo no krimināltiesību aspekta „nav iespējams precīzi pateikt, vai noziedzīgs nodarījums ir vai nav bijis.”⁷⁸

Šādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšana prasa labas cilvēku psiholoģijas zināšanas, jo pratinot cietušos ir jāņem vērā, ka runāt par notikušo šai personai ir ļoti grūti. Arī pratinot aizdomās turēto jāatceras, ka šīs personas noliegs savu vainu, tādēļ jāprot atrast kontaktu, lai nozieguma izdarītājs vēlētos sadarbību ar tiesībsargājošajām institūcijām.

Tiesiskās sekas attiecībā uz personu, kas izdarījusi seksuālo vardarbību, iestājas tikai tad, ja par notikušo noziedzīgo nodarījumu ir paziņots tiesībsargājošajām institūcijām. Šādām personām tiesiskais statuss var būt: *) persona, pret kuru uzsākts kriminālprocess, *)aizturētais (īslaicīgs tiesiskais statuss), *)aizdomās turamais, *)apsūdzētais, *)persona, pret kuru izbeigts kriminālprocess,*)notiesātais, *)attaisnotais (faktiski persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, bet juridiski šī persona kādu apstākļu dēļ vai pierādījumu trūkumu dēļ netiek notiesāta).

Persona, kura cietusi seksuālajā vardarbībā, atzīstama par cietušo. Persona tiesisko statusu „cietušais” iegūst tikai tad, kad par notikušo noziedzīgo nodarījumu tiek paziņots

⁷⁷ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books, 2007, 25. lpp.

⁷⁸ Mācību grāmata Kriminoloģija. Rīga: Nordik, 2004, 150. lpp.

attiecīgajām institūcijām, kurām ir tiesības pieņemt lēmumu par šādas personas atzīšanu par cietušo. Ja persona nevēršas tiesību aizsardzības institūcijās, tā nevar kļūt par cietušo krimināltiesību izpratnē, bet tā ir cietušā no kriminoloģijas viedokļa, jo pret personu pret tās gribu ir veikta seksuālā vardarbība, tikai šajā gadījumā neiestājas juridiskās sekas.

Kāda persona var būt par cietušo, ir noteikts Latvijas Kriminālprocesa likuma 95.pantā. Panta pirmā daļa nosaka, ka par cietušo kriminālprocesā var būt fiziskā vai juridiskā persona, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, proti, morāls aizskārums, fiziskas ciešanas vai mantisks zaudējums. Bet ja persona ir mirusi, tad cietušais kriminālprocesā var būt pārdzīvojušais laulātais, kāds no mirušā augšupejošiem vai lejupejošiem radniekiem, adoptētājs, pirmās pakāpes sānu līnijas radnieks.

Līdz ar to seksuālās vardarbībā cietusī persona tiesiskās sekas, kas sevī ietver cietušā tiesības, pienākumus, aizsardzību utt., kas noteiktas valsts likumdošanā, var realizēt tikai tad, ja tā ir ieguvusi tiesiskā ceļā statusu „cietušais”.

1.3.3. Psiholoģiska un sociāla rakstura sekas

„Nepastāv viennozīmīgs ļaunprātīgas izmantošanas sindroms.”⁷⁹ Tas nozīmē, ka seksuālā vardarbībā cietušām personām var izpausties dažādāki psiholoģiski un sociāla rakstura traucējumi. Kas var būt viena cietušā uzvedībai raksturīgs kā seksuālās vardarbības pārdzīvojuma rezultāts, var nebūt otram cietušā uzvedībai raksturīgs. Tādēļ ikviens šāda veida noziedzīgs nodarījums rada individuālus, atšķirīgus psiholoģiskus, emocionālus un seksuālā rakstura sekas, kuras nosacīti var iedalīt divās grupās: 1) personas turpmākā attieksme pašai pret sevi (psiholoģiskās, emocionālās u.c. uzvedības traucējumi) un 2) personas uzvedība starppersonu attiecībās (sociālās attiecības). Uzskatu, ka ikviens vardarbīgs, uzspiests dzimumakts vai vardarbīga dzimumtieksmes apmierināšana ir saistīts ar cietušās smagāku vai vieglāku psiholoģisku pārdzīvojumu. Pirmkārt, tās ir dažādāka veida emocijas, kas var izpausties kā zems pašnovērtējums, vainas sajūta (ne tikai kā sevis nepamatota vainošana noziedzīgā nodarījumā, bet arī kā sevis vainošana turpmākajā dzīvē, saskaroties ar problēmsituācijām), kauna izjūta, trauksme, dusmas, bezcerība sajūta, nomāktība, depresija, bezspēcības izjūta (it īpaši gadījumos, kad bērnu seksuāli izmanto kāds no vecākiem). Otrkārt, personai var tikt traucēta uztveres spēja, kas saistīta ar notikušā cenšanos aizmirst, noliegt, to izstumjot no apziņas (psiholoģiskais aizsargmehānisms). Treškārt, personai var rasties bailes no intimitātes, nepatika pret dzimumaktu, traucēts uzbudinājums vai orgasms, kā arī iespējams pretējs iznākums - pārmērīga seksualizācija.

⁷⁹ Teteris O. Tiesu medicīnas esence. Rīga: Apģādes „Rasa ABC”, 2004. 188. lpp.

Starppersonu attiecībās persona var vēlēties izolēties, atsvešināties, ir grūtības attiecībās vispār vai attiecībās ar kādu grupu (vīrieši, sievietes, vecāki, bērni).

Pastāv iespēja, ka pārdzīvotas seksuālas vardarbības gadījumā, cietušajam var rasties nosliece uz deviantu uzvedību, kuras mērķis ir neapzināta vēlme uz pašiznīcināšanos, ar to izprotot ne tikai domas par pašnāvību vai pašnāvības mēģinājumi, bet arī “ietverot šajā parādībā destruktīvu uzvedību, kas nosaka indivīda pašiznīcināšanos alkohola un narkotiku lietošanas rezultātā, smēķējot, neievērojot režīmu utt..”⁸⁰

2. SEKSUĀLĀS VARDARBĪBAS NOTEICOŠO FAKTORU RAKSTUROJUMS

„Tā kā analizējot noziedzības cēloņus, ir gūti noteikt prioritāro (latīniski prior - pirmais, svarīgais) apstākli, tad optimāli būtu lietot terminu „faktors” kā kriminogēno procesu un noziedzības vadošo spēku būtisku apstākli.”⁸¹ Seksuālās vardarbības izdarītājs kā personība nerodas no „zila gaisa”. Tā ir tādi pati sociāla būtne kā mēs visi un ir izgājusi visus tos pašus attīstības posmus kā pārējie cilvēki. Viņu galvenā un „vienīgā atšķirība ir seksuālajās tieksmēs.”⁸² Veids, kādā šīs personas spēj just seksuālo apmierinājumu, ir deformēts. Tātad, galvenais uzdevums ir izzināt, kādu faktoru ietekmē veidojas personas nosliece uz seksuālo vardarbību.

Seksuālā vardarbības pamatā var būt vairāki motīvi. Galvenais no tiem ir dzimumtieksmes apmierināšana vardarbīgā veidā. Vēl kā motīvu var minēt, piemēram, „vīrietis no zemākajiem sabiedrības slāņiem izvaro sievieti no augstākajām aprindām, viņš ne tik daudz vēlas gūt seksuālu apmierinājumu kā atriebties par savām neveiksmēm vai līdzināties labklājīgam, panākumus sasniegušam vīrietim. Šajā gadījumā izvarošana vai cits dzimumnoziegums nav mērķis, bet gan līdzeklis kā pašapliecināties, likvidēt sociālās netaisnības sajūtu un glābt savu iekšējo „Es” no pilnīga kraha.”⁸³ Arī kriminoloģijā tiek atzīts, ka „noziedzīgo nodarījumu motīvu noskaidrošana ir gūts darbs.”⁸⁴

Cilvēka personība ir sarežģīta. Pastāv vairākas teorijas, kuras cenšas izskaidrot cilvēka motivāciju un antisociālas uzvedības cēloņus. Tomēr galvenie delinkventās (likuma pārkāpēja) uzvedības faktori iedalāmi trīs grupās: 1) bioloģiskos; 2) psiholoģiskos; 3)

⁸⁰ Mācību grāmata Kriminoloģija. Rīga: Nordik, 2004, 184. lpp.

⁸¹ Turpat, 240. lpp.

⁸² Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books, 2007, 57. lpp.

⁸³ Latvijas un citu valstu pieredze darbam ar seksuālajiem noziedzniekiem (kopsavilkums ar pētījuma elementiem ar esošo situāciju un tās iespējamajiem risinājumiem). Pieejams: <http://www.probacija.lv> [aplūkots 2010. 21 oktobrī]

⁸⁴ Mācību grāmata Kriminoloģija. Rīga: Nordik, 2004, 269. lpp.

sociālajos. „Analizējot krimināllietas, kā arī grūti audzināmo pusaudžu attīstības vēstures un nodarījuma faktus, jāatzīst, ka visi minētie faktori darbojas vienlaicīgi. Tiesu psiholoģisko ekspertīžu prakse apstiprina faktu, ka lielā mērā šo bērnu/pusaudžu likteņi ir līdzīgi.”⁸⁵

2.1. Seksuālās vardarbības faktori, kas ir saistīti ar sociālo vidi

Viss sākas ar ģimeni. Ikvienam jaundzimušajam ir vecāki – tēvs un māte, kas to radījis. Tieši tēvs un māte (tiešie bērna aprūpētāji) ir ģimenes labklājības nodrošinātāji. Ģimene ir tā vide un pamats, kurā bērns gūst pirmās zināšanas un izpratni par dzīvi.

Latvijas Civillikuma tiesību normas nosaka, ka bērns līdz pilngadības sasniegšanai ir vecāku aizgādībā un viena no aizgādības izpausmēm ir bērna aprūpe, kas nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Jebkuras deviantas uzvedības rašanās pamats, pirmkārt, ir vecāku nepilnvērtīga bērna aprūpe, tādejādi izraisot garīgus vai fiziskus traucējumus.

Izpētot faktus, kas saistīti ar izvarošanām, konstatēts, ka „noziedzniekiem dzīves agrīnajā stadijā nav bijis pietiekams emocionāls kontakts ar ģimeni. Izrādījās, ka 80-85% gadījumu tās ir naidīgas vai nedraudzīgas attiecības ar viņu mātēm, vai mātes vienaldzība pret bērnu.”⁸⁶ Sievietes tēls vīrieša apziņā izveidojas bērnībā. To veido attiecības ar sievietēm ģimenē. Ja vīrietim nav bijusi pozitīva pieredze ar māti, tad arī vēlāk attieksme pret sievietēm tiks pausta „negatīvā, necienīgā, pat īpaši noliedzošā attieksmē pret sievietēm kopumā, vēlmē redzēt viņās nevis personības, bet tikai bioloģiskus indivīdus, kas derīgas tikai lai apmierinātu fizioloģiskās vajadzības. Tādejādi rodas ne tikai izvarošanas, bet arī izsmiekls, ņirgāšanās par upuri, pazemošana, miesas bojājumu veikšana un pat slepkavība, kas sākumā varētu šķist nesaistīts ar konkrētā seksuālā nozieguma apstākļiem.”⁸⁷

Tendence uz seksuālo vardarbību ir būtībā personas garīgs traucējums, ko raksturo personas nespēja gūt seksuālu stimulāciju un uzbudinājumu sabiedrībai pieņemamās, normālās seksuālajās attiecībās. Šādu seksuālo traucējumu cēloņi var būt dažnedažādākie. Viens no tiem ir vardarbīgs audzināšanas stils ģimenē, agresīvas attiecības starp ģimenes locekļiem. Iekautīšana šeit tiek uzskatīta par pieņemamu audzināšanas metodi. Līdz ar to agresivitāte tiek ieaudzināta kā paņēmiens visu sasniegt, iegūt un ir ikvienas problēmsituācijas

⁸⁵ Bērns un kriminalitāte (Metodiski informatīvo materiālu krājums). Rīga: RaKa, 2001, 28. lpp.

⁸⁶ Антонян Ю.М., Еникеев М.И., Эминов В.Е. Психология преступника и расследования преступлений. Москва, 1996, ст. 50.

⁸⁷ Антонян Ю.М., Еникеев М.И., Эминов В.Е. Психология преступника и расследования преступлений. Москва, 1996, ст. 50.

atrisināšanas paņēmiens. Šāda agresivitāte izpaužas izvarotājiem, kuri noziedzīgo nodarījumu izdara pēkšņi, to iepriekš neizplānojot. Šāda tipa vīrieši sievietes var uzskatīt par tādām būtnēm, kurām patīk, ja viņas tiek iegūtas ar varu. ANO ir atzinusi, ka „tieši pret sievietēm vērstā vardarbība ir tā, kas nopietni kavē sieviešu iespējas izmantot tiesības un brīvības uz vienlīdzīgiem pamatiem ar vīriešiem, bet sabiedrībā valdošie aizspriedumi un paražas attaisno uz dzimumu balstītu vardarbību kā sievietes aizsardzības vai kontroles formu.”⁸⁸

Vardarbību šādas personas izprot kā ierastu uzvedības modeli un nesaskata neko nosodošu. Daudzi seksuāla nozieguma izdarītāji uzsver, ka bērnībā pārdzīvotā seksuālā vardarbība, ir kā traumējošs faktors viņu personībā, tādejādi izskaidrojot savu prettiesisko uzvedību. Tomēr, ka kāds ir cietis no vardarbības vēl nebūt nenozīmē, ka viņš pats kļuvis par varmāku. Kā uzsver Ph.D. Anna Soltera „Bērnībā piedzīvotā varmācība ir kļuvusi par gatavu attaisnojumu bērnu seksuālajai izmantošanai. Noziedznieks, kurš apgalvo, ka bērnībā pats bijis upuris, vairs netiek uzskatīts par „briesmoni” un saņem lielāku līdzjūtību un atbalstu nekā tas, kuram nav dokumentētas bērnības traumas. Ir grūti noticēt seksuālo varmāku stāstiem par savu pagātni, ja šie stāsti sola viņiem kādu labumu.”⁸⁹

Nākamā sociālā vide, kura var ietekmēt personības attīstības traucējumus ir skola un ārpusskolas aktivitātes. Skola ir vieta, kur satiekas bērni no dažādākiem sociāliem slāņiem, no dažādākām ģimenēm, ar dažādāku dzīves uztveri un vērtībām. Nenoliedzami, ka mūsdienās ļoti dominē materiālās vērtības. Bērnu izrādīšanās ir iemesls gan skaudībai, gan to bērnu apcelšanai, kuri nāk no mazāk situētām ģimenēm.

Psihoterapeits Jānis Zalītis grāmatā „Mīlestības Mācība. Dzimumaudzināšana” uzsver trīs cēloņus, kas var izraisīt personā seksuālas novirzes. Viena no tām ir jau iepriekš minētā ģimene jeb precīzāk – mīlestības trūkums ģimenē, jo vardarbīgas un agresīvas izpausmes ir mīlestības trūkuma rezultāts. Šādās ģimenēs noziegums ir pat radīt bērņus. Otrs ir iedzimtība. Piemēram, sadisms „atsevišķos gadījumos tas var būt iedzimts”⁹⁰ (ja topošā māte lietojusi alkoholu, izjutusi cietsirdību, bērns ieņemts bez vecāku abpusējas vēlēšanās, māte gaidot bērnu izjutusi stresu, kas ietekmējot vēl nedzimušā bērna smadzeņu attīstību). Treškārt, atsevišķos gadījumos tas rodas pusaudžu gados, kad „organismā pārejas periodā plosās „hormonu vētras”. Parasti šajā laikā seksuālais uzbudinājums ir ļoti izteikts (...)”⁹¹ Uzbudinājuma izlāde nereti notiekot vardarbīgā veidā kā lietu laušana, dzīvnieku mocīšana, mazāku bērnu fiziska aizskaršana un tamlīdzīgas darbības, kurās tiek lietota fiziskā vardarbība, tādejādi gūstot patīkamas emocijas, kuras vēlāk nostiprinās cilvēka uzvedībā kā

⁸⁸ Kas ir vardarbība ģimenē? Pieejama: <http://www.pretvardarbibu.lv> [aplūkots 2010. 25.oktobrī]

⁸⁹ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 82. lpp.

⁹⁰ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 342 lpp.

⁹¹ Zalītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība. Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 342. lpp.

nosacījuma reflekss. Tādejādi arī turpmāk šāda persona rīkosies vardarbīgi jūtot seksuālu spriedzi. Vēl kā viens no faktoriem, kas var ietekmēt dažādāku seksuālo uzvedības noviržu rašanos, ir personas alkoholisms, smēķēšana, narkomānija un citu apreibinošu vielu lietošana. Ja šādas deviācijas nav ģimenē, tad bērnam tās var būt pieejamas skolā, ārpuskolas kompānijās, vēlāk arī darba kolektīvos.

Tomēr skolas var būt tā vieta, kur skolas pedagogi vai psihologi, var ievērot neparastas izmaiņas bērna uzvedībā vai izskatā, kas liecina par iespēju, ka pret personu ir vērsta seksuālā vardarbība un par to paziņot tiesībsargājošajām institūcijām. Šīs pazīmes, piemēram, ir bērna uzvedības krasa maiņa (ja bērns bijis skaļš un jautrs, tad pēkšņi tas var kļūt kluss un sevī noslēdzies), bērna uzvedība nešķiet atbilstoša attiecīgajam vecumam (viņa uzvedība sāk līdzināties jaunāku bērnu uzvedībai) u.c. pazīmes.

Pedagogiem un skolas psihologiem būtu jāpievērš lielāka uzmanība arī tiem bērniem, uzvedībā vērojamas sadistiskas iezīmes, piemēram, kā „cenšanās postīt dabu, mocīt dzīvniekus, sagādāt cilvēkiem fiziskas un morālas ciešanas.”⁹² Šādiem bērniem ne tikai jāsniedz psiholoģiska palīdzība, bet nepieciešama visas ģimenes terapija, jo bērns kā ģimenes spogulis ar savu uzvedību atklāj ģimenes negatīvo mikroklimatu.

2.2. Medicīniska rakstura faktori, kas saistīti ar seksuālo vardarbību

Lai personu sauktu pie kriminālatbildības, tai jāpiemīt nozieguma subjekta pazīmēm – jābūt sasniegušai likumā noteiktu vecumu un jābūt pieskaitāmai, kas ir personas spēja saprast savu darbību un spēja to vadīt. Tomēr pastāv gadījumi, ka persona noziedzīgo nodarījumu veikusi atrodoties tādā psihiskā stāvoklī, kas raksturo personas nespēju saprast noziedzīgā nodarījuma prettiesisko raksturu vai nespēju vadīt to, tas ir, persona apzinās, ka pārkāpj otras personas tiesības uz dzimumneaizskaramību un tikumību, bet nespēj pārtraukt uzsāktā nozieguma izdarīšanu (nepieskaitāmība vai ierobežota pieskaitāmība). Lai juridiski personu atzītu par nepieskaitāmību un ierobežoto pieskaitāmību, ir jākonstatē, ka personai ir: **1)** psihiski traucējumi, **2)** garīgā atpalcība. Krimināltiesībās tos dēvē par nepieskaitāmības vai ierobežotas pieskaitāmības medicīniskajiem kritērijiem. Savukārt „personas spēja saprast savu darbību vai to vadīt – tie ir šo stāvokļu psiholoģiskie kritēriji.”⁹³

⁹² Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 340.lpp.

⁹³ Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināltiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2008, 143.lpp.

„Pētījumi liecina, ka 68,8% noziedznieku ir psihiski traucējumi.”⁹⁴ Tomēr, lai juridiski atzītu, ka psihiskie traucējumi ir nepieskaitāmības vai ierobežotas pieskaitāmības pamatā, tiem jābūt tādiem, kuru ietekmē persona izdarot seksuāla rakstura noziegumu nav varējusi saprast savu darbību vai vadīt to.

Pamatojoties uz Starptautisko statistisko slimību un veselības problēmu klasifikāciju (SSK-10.redakcija, kas pieejama Veselības ekonomikas centra interneta mājas lapā <http://vsmtva.vec.gov.lv>), ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem tiek saprasts:

- organiski psihiskie traucējumi, ieskaitot simptomātiskos;

Piemēram, demences; organisks amnetisks sindroms, ko nav izraisījis alkohols vai citas psihoaktīvas vielas; delīrijs, ko nav izraisījis alkohols vai citas psihoaktīvas vielas; citi psihiski traucējumi, kas rodas smadzeņu bojājuma un disfunkcijas vai somatiskas slimības dēļ; personības un uzvedības traucējumi smadzeņu slimības, bojājuma vai disfunkcijas dēļ; neprecizēti organiski vai simptomātiski psihiski traucējumi.

„Gan kara, gan miera laikā galvas smadzeņu traumas ir biežs psihisko traucējumu cēlonis.”⁹⁵ Piemēram, „pacientam pēc galvas smadzeņu traumas var attīstīties perversa, agresīva seksuālā uzvedība, jo organiski bojājumi ir vidussmadzeņu, pieres apvidū.”⁹⁶ Tādejādi persona, kā apgalvo Krievijas psihiatrs-kriminologs Mihails Vinogradovs, „var ne tikai piedzimt par maniaku, bet par to kļūt ikvienā dzīves posmā.”⁹⁷ Maniaku „mīļākā metode ir izvarošana, kas saistīta ar upuru slepkavību (...).”⁹⁸

- psihiski un uzvedības traucējumi psihoaktīvu vielu lietošanas dēļ;

Psihoaktīvās vielas, kā rezultātā rodas psihiski un uzvedības traucējumi .

Visizplatītākā psihoaktīvā viela ir alkohols. Tā lietošana rezultāts ir „CNS funkciju izmaiņas”⁹⁹ Alkoholisms, toksikomānija, narkomānijas saistība ar vardarbību (tai skaitā seksuālo vardarbību, kas ir pamatā dzimumnoziegumu veikšanai) ir visciešākā, jo „dažādu toksisko vielu iespaidā rodas izmaiņas personības psihē, nereti novedot pat līdz halucinācijām, kuras var būt apdraudošas, piemēram – delīrija stāvoklī. Aptumšotas apziņas brīdī pacients ir bīstams gan sev, gan apkārtējiem”¹⁰⁰ Alkohola reibumu iedala 3 pakāpēs: 1) vieglais alkohola reibums. Raksturīgs, ka personai pastiprinās ēstgriba un dzimumtieksme; 2) vidējais alkohola reibums, kad rodies „pacilāts garastāvoklis, ko bieži pārtrauc pārejoša vai īslaicīga

⁹⁴ Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 234.lpp.

⁹⁵ Eglītis I. Psihiatrija. Rīga: Izdevniecība „Zvaigzne”, 1989, 83.lpp.

⁹⁶ Seksuālās uzvedības traucējumi un novirzes. Pieejams: <http://www.apteika.lv> [aplūkots 2010. 12.novembrī]

⁹⁷ Психиатр-криминалист Михаил Виноградов: "Есть люди, которые рождаются, чтобы убивать". Pieejams: <http://www.izvestia.ru> [aplūkots 2010. 12.novembrī]

⁹⁸ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 341. lpp.

⁹⁹ Eglītis I. Psihiatrija. Rīga: Izdevniecība „Zvaigzne”, 1989, 103.lpp.

¹⁰⁰ Veitnere I. Bērnu seksuālā izmantošana. Psiholoģiskie aspekti un izmeklēšanas īpatnības. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 1997, 32.lpp.

neapmierinātība, kašķīgums, aizvainojums. Novēro intensīvas garstāvokļa svārstības.”¹⁰¹
3) smaga reibuma pakāpe, kas izpaužas ar dažāda dziļuma apdullumu, bet smagākos gadījumos – ar bezsamaņu (komu). Lai arī medicīnā alkoholismu uzskata par slimību, ko „rada patoloģiska tieksme pēc reibinošiem dzērieniem (psihiska un fiziska atkarība no tiem),”¹⁰² tomēr Krimināllikuma 48.pants nosaka, ka, ja noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē, tas tiek vērtēts, kā personas atbildību pastiprinošs apstāklis. Tādēļ ikviens noziedzīgais nodarījums jāvērtē individuāli.

- šizofrēnija, šizotipiskie traucējumi un murgi;
- garstāvokļa (afektīvie) traucējumi;

Maniakāla epizode; bipolāri afektīvi traucējumi; depresīva epizode; rekurenti depresīvi traucējumi; persistējoši garstāvokļa [afektīvi] traucējumi; citi garstāvokļa [afektīvi] traucējumi; neprecizēti garstāvokļa [afektīvi] traucējumi.

- neirotikie, ar stresu saistītie un somatoformie traucējumi;

Fobiska trauksmainība; cita veida trauksme; obsesīvi kompulsīvi traucējumi; reakcija uz smagu stresu un adaptācijas traucējumi; disociatīvi [konversijas] traucējumi; disociatīvi [konversijas] traucējumi; citi neirotikie traucējumi.

- pieaugušo personības un uzvedības traucējumi;
- garīga atpalcība;
- psihiskās attīstības traucējumi;

Specifiski runas un valodas attīstības traucējumi; specifiski mācīšanās iemaņu attīstības traucējumi; specifiski motorisko funkciju attīstības traucējumi; jaukti specifiski attīstības traucējumi; pervezīvi attīstības traucējumi; citi psihiskās attīstības traucējumi; neprecizēti psihiskās attīstības traucējumi.

- uzvedības un emocionāli traucējumi, kas parasti sākušies bērnībā un pusaudža vecumā.

Krievijas kriminologi, izpētot izvarošanas gadījumus, secina, ka „61,0% vainīgo izvarošanā ir psihiski veseli.”¹⁰³ Pārējie psihiski slimie ir: ●)15,8% psihopāti, ●)9,0% hroniski alkoholiķi, ●)6,8 % oligofrēni, ●) 2,8% personas ar paliekošām galvaskausa traumām.

¹⁰¹ Eglītis I. Psihiatrija. Rīga: Izdevniecība „Zvaigzne”, 1989, 103.lpp.

¹⁰² Турпат, 102.lpp.

¹⁰³ Антонян Ю.М. КРИМИНОЛОГИЯ. Москва: Логос, 2004, ст. 294.

2.3. Seksuālās vardarbības upuru raksturojums

Jebkurā noziedzīgā nodarījumā ir iesaistītas divas puses – noziedznieks un cietušais jeb upuris. Pastāv divi pretēji viedokļi jautājumā, vai upura uzvedība ir seksuālās vardarbības rašanās faktors. Pirmais viedoklis – cietušais ar savu uzvedību var provocēt dzimumnozieguma izdarīšanu. Otrs viedoklis – par seksuālās vardarbības faktu ir atbildīgs vienīgi tā izdarītājs. Abu viedokļu sadursme bija vērojama saistībā ar Andra Grūtupa grāmatas „Maniaks” iznākšanu 2010.gada maijā. Radās diskusija, kuras centrā ir jautājums, vai sieviete ar savu uzvedību, izskatu un citādu rīcību ir vai nav provocējusi seksuālo varmāku? Interneta vietnes <http://www.diena.lv> publicētajā rakstā „Izvarotājus provocē sieviešu izlaidība” vairāki speciālisti uzsver, ka cietušās ir līdzvainīgas nozieguma izdarīšanā. Tā, piemēram, minētajā rakstā bijušais prokurors un esošais advokāts Armands Stumbergs uzskata, ka «Pirmais un svarīgākais, kas pievērš noziedznieka uzmanību, ir vaļīga sievietes uzvedība un izaicinošs apģērbs,»¹⁰⁴ un tālāk turpina, ka par seksuālās vardarbības upuriem nereti kļūst jaunas sievietes, kurām patīk uzdzīvot uz vīriešu rēķina. Šai pašā rakstā viedokli par cietušajām sievietēm izsaka arī psiholoģijas zinātņu doktore tiesu eksperte Veronika Semenкова, kura norāda, ka par cēloni vardarbībai var būt: *)sievietes nepamatoti augstais pašnovērtējums un pārliecinātība; *)bailīgums un tramīgums. Tās esot sievietes, „kuras pastāvīgi skatās pār plecu, tikko metas krēsla”¹⁰⁵, tādejādi piesaistot noziedznieku uzmanību; *)ātra un viegla uzticēšanās cilvēkiem. „Viņas ir komunikablas, viegli ietekmējamās sievietes, kuru vientiesību varmākas izmanto.”¹⁰⁶ Augstāk minētais raksts radīja pretreakciju daudzu psihologu vidū, kuri iebilst uzskatam, ka sievietes provocē izvarotājus, jo tikai un vienīgi par izdarīto vardarbību atbildīgs ir nozieguma izdarītājs. „Gan sievietēm, gan vīriešiem ir tiesības uz savām domām, gērbšanās un attiecību veidošanas stilu, bet tas nevienam nedod tiesības to izmantot - izvarot, piekaut vai kā citādi sodīt cilvēku par to, kāds viņš ir.”¹⁰⁷ Klīniskā psiholoģe Inta Poudžuna norāda, ka „faktori, kas veicinājuši noziegumu, parasti maz ir cietušā kontrolē.”¹⁰⁸

Protams, ka ikvienam ir tiesības izskatīties tā, kā viņš vēlas izskatīties un gērbties, tā kā viņš vēlas gērbties. Tomēr ir jāapzinās, ka noziedzība ir neatņemama sociālās dzīves sastāvdaļa. Ir vispāratzīts pieņēmums, ka „noziedzība ir raksturīga visai sabiedrībai, ka tā skar

¹⁰⁴ Izvarotājus provocē sieviešu izlaidība. Pieejams: <http://www.diena.lv> [aplūkots 2010. 20.oktobrī]

¹⁰⁵ Turpat,

¹⁰⁶ Izvarotājus provocē sieviešu izlaidība. Pieejams: <http://www.diena.lv> [aplūkots 2010. 20.oktobrī]

¹⁰⁷ Psihologu atklāta vēstule par rakstu „Izvarotājus provocē sieviešu izlaidība”. Pieejams: <http://diena.lv> [aplūkots 2010. 20.oktobrī]

¹⁰⁸ Poudžuna I. Psiholoģiskie faktori procesuālajās darbībās ar cietušo izmeklēšanas laikā, Jurista Vārds, 2008. 4.novembris Nr. 42.

visus tās slāņus un sfēras (...),”¹⁰⁹ tas nozīmē, ka absolūta drošība pret noziedzību (tai skaitā seksuālajiem noziegumiem) nav iespējama. Uzskatu, ka tieši nezināšana par elementāriem drošības pasākumiem, dzimumaudzināšanas trūkums, personas viktīma uzvedība („indivīda īpašības, kuras nosaka viņa bioloģiskās, psiholoģiskās un sociālās īpatnības, kuras liek viņam noteiktā dzīves situācijā kļūt par nozieguma upuri”¹¹⁰) ir par pamatu personas nespējai sevi pasargāt no seksuāla rakstura noziegumiem. Tādejādi daudzos gadījumos seksuālā vardarbība varēja nenotikt, ja cietušai personai būtu augstāk minētās zināšanas.

Viktīma uzvedība var izpausties divējādos veidos¹¹¹:

1) pasīvā pakļāvīgā uzvedībā;

Personas ar fiziskiem vai garīgiem traucējumiem, mazgadīgas un nepilngadīgas personas, kuras nespēj izprast un aizstāvēt savas tiesības, tādejādi pakļaujoties seksuālajai vardarbībai.

2) neapzināti pavadinošā uzvedībā:

2.1.) aktīva uzvedība

Cietušā persona ar savām darbībām, uzvedību izraisa vardarbību pret sevi.

2.2.) pasīva uzvedība

Vieglprātīga un neuzmanīga uzvedība. Raksturīgs „mazgadīgām vai pusaudžu meitenēm, nereti no sociāli nelabvēlīgas vides, kurā viņas uzvedības formas pārņem no pieaugušām sievietēm, nereti no mātes. (...) Meitene neapzināti noziedzniekam dod pamatu domāt par savu seksuālo pieejamību.”¹¹² Psihoterapeits Jānis Zālītis norāda, ka izvarošanas nereti notiek aiz tā iemesla, ka „sieviete neatskārš, ka viņa pati izmanto (visbiežāk neapzināti) savu savdabīgo agresivitāti – relišerus.”¹¹³ Relišeri var būt gan sievietes uzvedība, gan sievietes izskats, ko vīrietis kļūdaini uzskata par vēlmi pēc dzimumattiecībām.

Jāmin, ka seksuālās vardarbības izdarītājs, plānojot seksuāla rakstura noziegumu, kā arī tā veikšanas laikā „novērtē potenciālā upura personību - vecuma īpatnības, fizisko spēku, intelektuālās spējas, morāli, psiholoģiskās un citas īpatnības, kā arī fiziskos apstākļus.”¹¹⁴ Tādēļ ikviens seksuālais noziegums ir individuāla rakstura, jo ne visu noziegumu pamatā ir personas izprovocēšana.

Tomēr kopējais seksuālā noziegumu upuriem ir tas, ka viņiem piemīt noteiktas īpašības vai arī viņi atrodas tādā noteiktā vidē vai vietā, kas viņus var padarīt par viegli pieejamiem,

¹⁰⁹ Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 142.lpp.

¹¹⁰ Bērns un kriminalitāte (Metodiski informatīvo materiālu krājums). Rīga: RaKa, 2001, 123.lpp.

¹¹¹ Turpat, 123.-124.lpp.

¹¹² Bērns un kriminalitāte (Metodiski informatīvo materiālu krājums). Rīga: RaKa, 2001., 124.lpp.

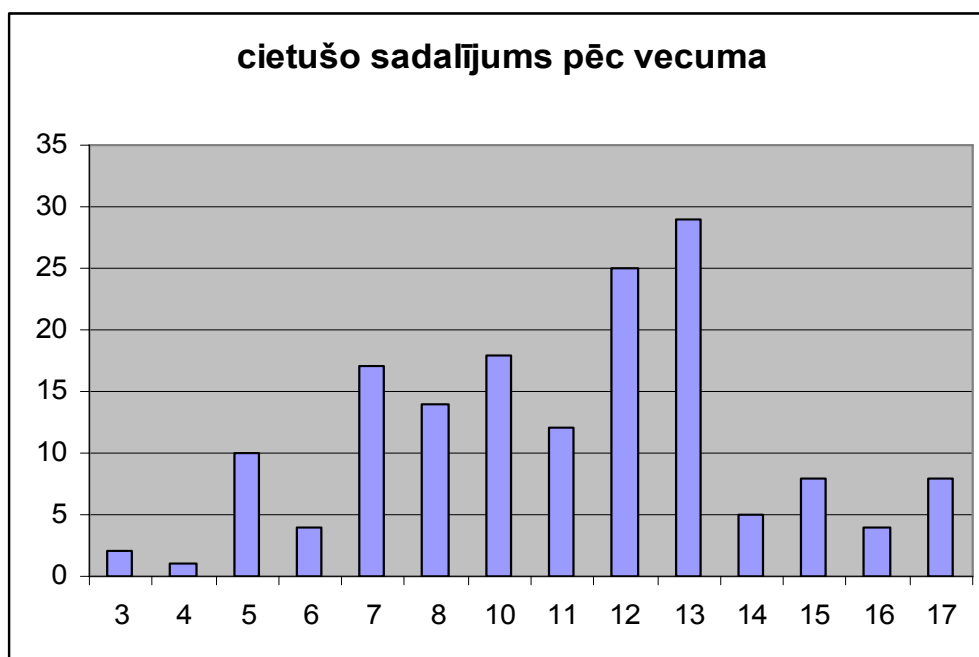
¹¹³ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 50 lpp.

¹¹⁴ Poudžuna I. Psiholoģiskie faktori procesuālajās darbībās ar cietušo izmeklēšanas laikā, Jurista Vārds, 2008. 4.novembris Nr. 42.

piemēram, vainīgajā persona var apsvērt vairākus faktorus - vai cietuši persona ir vai nav spējīga pretoties, novērtēt vietas apstākļus, kuros atrodas cietušā persona, piemēram, atrodoties nomaļā vietā vai nakts tumšajā stundā ir augstāks risks būt izvarotai utt.

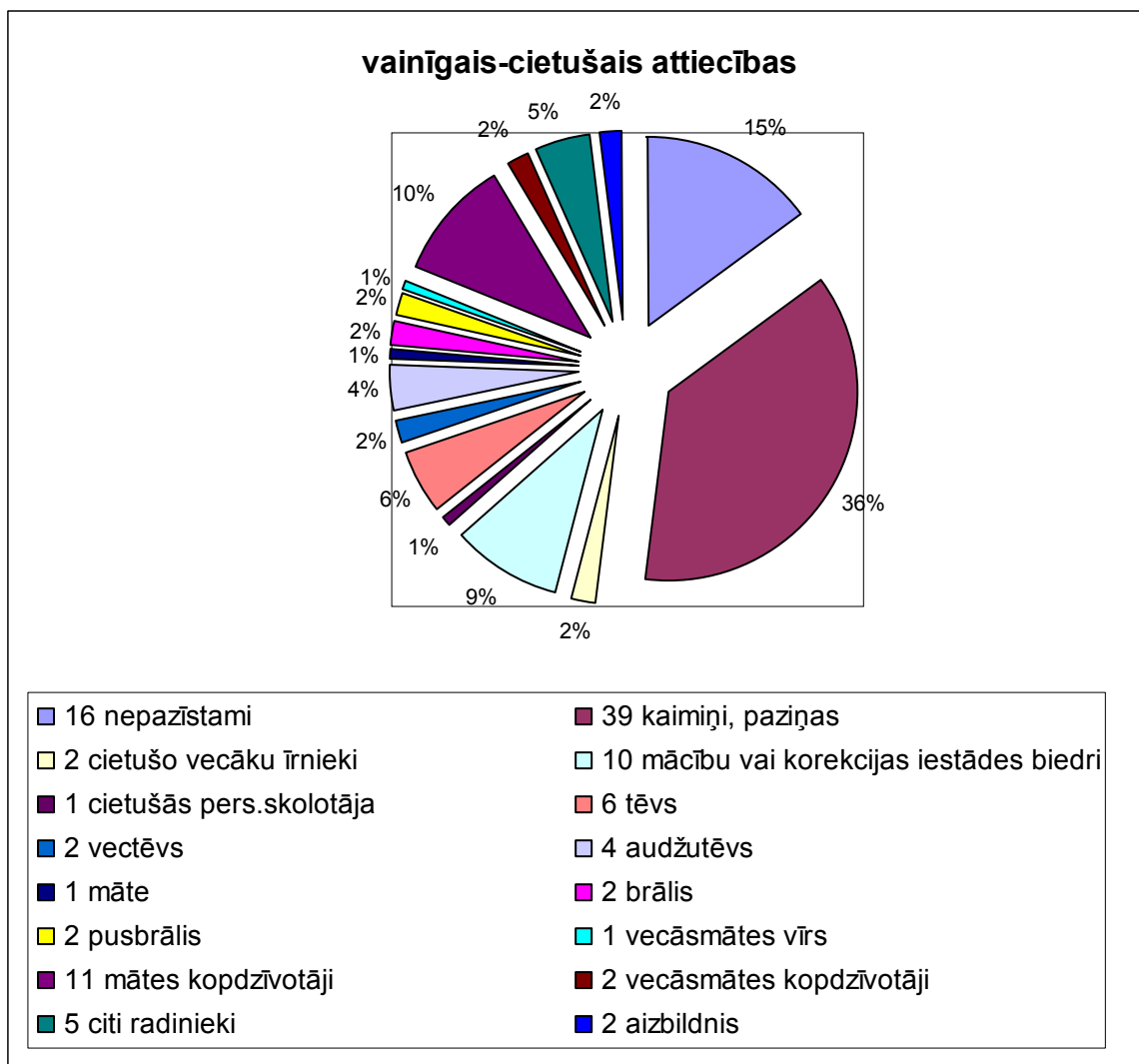
Diemžēl nav kopējas kriminālās statistikas par cietušo personu vecumu un dzimumu, kas cietuši seksuālajā vardarbībā. Lielāka uzmanība Latvijā tiek veltīta nozieguma izdarījušo personu dzimuma un vecuma struktūrai. Augstākā Tiesa ir analizējusi 176 krimināllietas, kas nonākušas valsts apgabaltiesās 2005. un 2006. gadā. Šajās krimināllietās (izvarošana, vardarbīgas dzimumtieksmes apmierināšana un pavešana netiklībā) no seksuālās vardarbības cietušie ir **144** sieviešu dzimuma un **32** vīriešu dzimuma personas. Tātad, lai arī par seksuālās vardarbības upuriem pārsvarā mēdz būt sievietes, kas fiziski ir mazāk spējīgas sevi aizstāvēt no uzbrukuma draudiem, tomēr vīriešu skaits kā cietušie ir pietiekami augsts.

Pats šokējošākais šajā apkopojumā – **tikai 4** cietušās personas bijušas pilngadīgas. Tātad, 172 cietušās personas bijušas nepilngadīgas.

Tabula Nr.6. Cietušo sadalījums pēc vecuma.

No minētā pētījuma izriet, ka visapdraudētākie ir bērni ir vecumā no 7-13 gadiem. Tomēr situācija, ka seksuālā vardarbība ir tikusi vērstā pret trīsgadīgu bērnu, ir ļoti nopietna problēma. Kas seksuāli izmantojis cietušās personas? No augstākās tiesas apkopojuma izriet šāda situācija (tabula Nr.2 „vainīgais-cietušo attiecības”), ka lielākā daļa cietušo (39) cietuši seksuālo vardarbību no kaimiņiem, saviem vai vecāku paziņām, tik pat daudz (38) no radniekiem (gan tēviem, brāļiem, mātes dzīves draugiem utt.). un tikai 15 % no visiem seksuālās vardarbības izdarītājiem cietušajiem ir bijuši sveši cilvēki.

Tabula Nr.7. Vainīgais – cietušais attiecības.

„Cilvēks ir vienīgā dzīvā būtne pasaulē, kurš spēj nogalināt sev līdzīgos bez īpašas vajadzības, labuma vai nepieciešamības; turklāt vienīgi cilvēkam piemīt tieksme mocīt un spīdzināt savu upuri, pie tam nereti izjūtot apmierinājumu un pat baudu.”¹¹⁵ Apzinoties minēto cilvēka dabu, ikvienam vajadzētu padomāt par elementāriem drošības pasākumiem, kā pasargāt sevi un savu ģimeni no noziedzīga nodarījuma (tai skaitā seksuālajiem noziegumiem) apdraudējuma. Katra dzīvība un drošība ir katra paša cilvēka rokās. „(...)sievietes daudreiz izturas naivi un vieglprātīgi, kontaktējoties ar paziņām, un nokļūstot situācijās, kurās pret viņām vērsta seksuālā vardarbība: iekāpj mazpazīstamu cilvēku automašīnās, piekrīt piedalīties kādā slēgtā pasākumā (somu pirts, mājas ballīte, izbraukums uz vientuļu vietu) ar cilvēkiem, no kuriem pazīst tikai vienu personu un to pašu virspusēji.”¹¹⁶

¹¹⁵ Veitnere I. Bērnu seksuālā izmantošana. Psiholoģiskie aspekti un izmeklēšanas īpatnības. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 1997, 10.lpp.

¹¹⁶ Šulcs A. Sieviete un meitene kā dzimumapdraudējuma objekts. Pētījuma projekts: Noziegumu upuru aizsardzība: pētījuma metode un rezultāti semināra materiāli. Rīga, Noziedzības novēršanas nacionālās padomes kriminoloģisko pētījumu centrs, 1995, 72.lpp.

3. SEKSUĀLĀS VARDARBĪBAS NOVĒRŠANAS KRIMINOLOĢISKĀS PROBLĒMAS

„Lai varētu apkarot kādu parādību, arī noziedzību, ir jānoskaidro, kas šo parādību rada un ietekmē.”¹¹⁷ Patlaban valstiskā līmenī uzmanība ir pievērsta tikai seksuālo noziedznieku dažādākām speciālu uzvedību koriģējošām programmām, kas būtībā ir darbs ar sekām, jo cēlonis (faktors), kādēļ personai ir deformējošas vajadzības un tieksmes, tā arī paliek nenovērsts. Personas cēloņi, kura jau ir veikusi dzimumnoziegumu, ja arī tiek izzināti, tad arī paliek izzināšanas līmenī.

Seksuālās vardarbības novēršanas pasākumus var skatīt no vairākiem aspektiem. Pirmkārt, tie ir pasākumi ar mērķi koriģēt seksuāla rakstura noziegumus izdarījušas personas uzvedību, lai novērstu recidīvu (līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu). Otrkārt, tie ir preventīvie pasākumi ar mērķi novērst seksuālās vardarbības rašanās iespēju, tātad, - darbs ar seksuālajā vardarbībā cietušajiem (jo liela daļa seksuālās varmākas paši bērnībā ir piedzīvojuši seksuālo vardarbību), darbs ar nelabvēlīgām ģimenēm, sabiedrības morālo un garīgo vērtību celšana, seksuāla rakstura informācijas avotu kontrole (pirmkārt, interneta vide), skolēnu dzimumaudzināšanas stundas, kurās nevis izsniegt prezervatīvus 12 gadu veciem jauniešiem, bet gan informēt par seksuālās dzīves neuzsākšanu līdz pilngadības sasniegšanai un tml.

Seksuālā vardarbība savā būtībā raksturo personas nespēju vai nu veidot seksuālas attiecības ar pilngadīgu personu uz abpusējas piekrišanas pamata, vai nu šī persona negūst seksuālu uzbudinājumu normālās seksuālajās attiecībās ar pilngadīgām personām, bet to gūst tikai seksuālās vardarbības veidā. Otrā gadījumā jārunā par seksuālās attīstības traucējumiem, novirzēm, kas norāda uz šādu personas atkārtotu noziedzīgu nodarījumu iespēju (recidīvu), jo seksuālais varmāka diez vai vēlēties dzīvot turpmāko dzīvi celibātā un nejust seksuālo baudu atkārtoti. Pat pilngadīgas personas harmoniskai dzīvei ir nepieciešamas veselīgas seksuālas attiecības, jo kā norāda viens no Latvijas zināmākajiem psihoterapeitiem Jānis Zālītis - „cilvēks ir seksuālākā būtne pasaulē.”¹¹⁸ Tādēļ arī seksuālais varmāka visdrīzāk atkārtos savu kriminālsodāmo rīcību, jo šīs personas nespēj gūt seksuālo baudu vispārpieņemtā veidā. Arī pasaules lielākā organizācija seksuālo varmāku ārstēšanas jomā - Seksuālo varmāku psihoterapijas asociācija atzīst, ka „daudzi, ja ne visi, seksuālie varmākas ir apārstējami,

¹¹⁷ Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 266.lpp

¹¹⁸ Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība. Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 62 lpp.

tomēr „zāles” pret seksuālo noziedzību nav zināmas. Seksuāli varmācīgās uzvedības savaldīšana dažiem prasa pūles visa mūža garumā.”¹¹⁹

Kamēr netiks veikti pasākumi šādu cilvēku ārstēšanai ar mērķi novērst recidīvu, sabiedrība nevarēs būt droša, ka šādi seksuālās varmākas neizdarīs jaunus noziegumus un nebūs jauni cietušie, kuru tikumība un dzimumneaizskaramība būs aizskarta un sekas garīgo ciešanu, atmiņu veidā būs palikušas uz atlikušo dzīvi.

Uzskatu, ka pirmkārt valstij būtu jānodrošina tādu pasākumu komplekss, kas vissekmīgāk spētu koriģēt seksuālās varmākas uzvedību un ļautu tiem izprast kriminālnoziedzīgā nodarījuma raksturu un nodarītās sekas. Problēma ir tajā aspektā, ka katrs seksuālās vardarbības akts ir atšķirīgs un arī seksuālās varmākas ir dažādas personības ar savu individualitāti, tādēļ seksuālās vardarbības novēršanas pasākumu veids, kas der viena seksuālas varmākas uzvedības koriģēšanai, nederēs otram seksuālajam varmākam. Otrkārt, kā pārliecinājos izpētīt dažādāka veida informāciju par seksuālu noziegumu izdarītāju uzvedības koriģēšanu, ne visas šīs personas pakļaujas ārstēšanai. Tādēļ, pat piespiedu ārstēšana nekādus rezultātus nedotu. Ko darīt ar šāda veida noziedzniekiem, kuriem, piemēram, soda izciešanas termiņš ir beidzies un viņi ir nokļuvuši brīvībā – atpakaļ sabiedrībā? Atbildēt uz šo jautājumu ir problemātiski. Arī noziegumu izdarījušai personai ir tiesības uz brīvību un dzīvību, tādēļ nederēs pazīstamā Krievijas psihiatra- kriminālista Mihaila Vinogradova atbilde uz žurnālista jautājumu, vai ir iespējams izārstēt pedofilu? – „Nē. No medicīniskā viedokļa, labākais ārstēšanas veids ir nogriezt tiem galvu. Tādēļ, ka visa sākums ir viņu galvā. Bet mums nav paredzētas giljotīnas. Recidīva gadījumā jāizvirza jautājums par mūža ieslodzījumu. Pirmajā gadījumā tie var stādīt 20-25 gadi. Šis ir vienīgais saprātīgais risinājums.”¹²⁰ „Smadzenes ir psihies mītne, tur ietilpst arī seksuālās kroplības.”¹²¹ Tā kā galvas nogriešana nav iespējama (kā arī cita veida nāves sodi), ir jāparedz citu pasākumu veids, kā seksuālā nozieguma izdarītājiem novērst seksuālās kroplības, kas perinās viņu psihies mītņē. Zālītis norāda, ka vienīgais veids kā palīdzēt personām, kurām piemīt seksuālās perversitātes ir „palīdzēt viņam sublimēties vai arī ielikt tukšajā Dieva „tilpnē” Dievu no ārpuses, t.i. virzīt viņu uz baznīcu, mākslu, zinātni.”¹²² Manuprāt, ar reliģiju ir jābūt ļoti uzmanīgam. Pēdējā laikā aktuāls ir skandāls par katoļu garīdzniekiem-pedofiliem. Reliģijai ir raksturīgs, ka par ikvienu grēku jāatbild vienīgi Dieva priekšā. Rezultātā reliģiozais (tai skaitā garīdznieki), kam piemīt seksuālās novirzes, kā vienīgo tiesnesi uzskata Dievu nevis sabiedrību vai tiesas. Pēc kārtējā maza bērna seksuālas pāvedināšanas, atliek vienīgi ar nožēlu izsūdzēt grēkus un cerēt uz

¹¹⁹ Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 2007, 68. lpp.

¹²⁰ Психиатр-криминалист Михаил Виноградов: "Лучший способ вылечить педофила - отрезать ему голову", Pieejams: <http://www.izvestia.ru/obshchestvo/article3113004/> [aplūkots 2010.gada 22.oktobrī]

¹²¹ Zālītis J., N.Zālīte „Mīlestības Mācība. Dzimumaudzināšana”. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001, 429 lpp.

¹²² Turpat, 431. lpp.

Dieva piedošanu. Bez tam Jēzus Kristus, labprātīgi izvēloties krustā sišanu, ar to atpestīja mūs no visiem grēkiem, tos uzņemdams uz sevis. Tā, ka kristietim šajā gadījumā labi būt.

Otrkārt, ir jāmaina sabiedrības nostāja pret seksuāla rakstura noziedzniekiem, jo šo cilvēku resocializācija būs sekmīga tikai tad, ja sabiedrības nostāja pret viņiem nebūs naidīga. Arī kriminoloģijā ir norādīts, ka „iedzīvotāju iesaistīšanai vardarbīgās noziedzības novēršanā ir ļoti liela nozīme, lai izskaustu negatīvās tendences un paradumus.”¹²³ Sabiedrības nostāju mainīt būs ļoti grūti, problemātiski, jo sabiedrībai ir grūti pat neiespējami attaisnot seksuālo varmāku motīvus šādu noziegumu izdarīšanā. Kanādas dzimumnoziedznieku uzvedības korekcijas speciālists Kristofers Tomsons laikrakstam „Latvijas Avīze” norāda, ka gadījumos, „Kad runa ir par dzimumnoziedzniekiem, sabiedrībā parasti šos likumpārkāpējus uztver kā kopumu. Tas nav pareizi. Dziļāk ielūkojoties dzimumnoziegumu ainā, redzama vesela rinda atšķirību. Ir nelabojami cilvēki, kuri patiešām jāiesloga uz visiem laikiem, bet ir arī tādi, kuriem var palīdzēt – šādi ir vairākums, un mums ar viņiem jāsadzīvo. Jārēķinās, ka viņi tomēr atgriezīsies no ieslodzījuma, un jārod labākais veids, kā mazināt risku, ka viņi atkal apdraud apkārtējos.”¹²⁴

Seksuālās vardarbības novēršanas pasākumus nosacīti var iedalīt trīs grupās. Pirmkārt, tie ir pasākumi, kas vērsti uz seksuālo noziedznieku uzvedības korigēšanu ar specializēto paņēmieni starpniecību. Otrkārt, tie ir inovatīvie pasākumi seksuālās vardarbības novēršanai. Attiecībā pret pirmo pasākumu grupu, šie pasākumi ir jaunināmus, ne visi speciālisti tos viennozīmīgi atbalsta, sabiedrībā ir diskusijas par šādu pasākumu efektivitāti arī tajos gadījumos, ja citās valstīs šie pasākumi tiek realizēti. Trešā pasākumu grupa ir vislaikietilpīgākā, tās mērķis ir visas sabiedrības profilaktiskā audzināšana, ģimenes vērtību celšana, antisociālu ģimeņu uzraudzīšana utt. Jebkurā gadījumā rezultāts – seksuālo noziegumu skaita samazināšanās – tiek sasniegts tikai pēc noteikta laika, tādēļ tādu pasākumu realizēšana politiskā līmenī nav aktuāla, jo politiskajām partijām ir nepieciešami tūlītēji rezultāti.

3.1. Vispārējie sociālie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi

Fiziska vardarbība kā „uzvedības modelis tiek pārmantots no paaudzes uz paaudzi.”¹²⁵
Ir jārod iespēja pārtraukt šāda mantojuma

¹²³ Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004, 270.lpp.

¹²⁴ Iestatīt jaunu domāšanas sistēmu. Pieejams: <http://www2.la.lv> [aplūkots 2010. 22.oktobrī]

¹²⁵ Veitnere I., Sebre S., Ķelpe I., Feldmane R. Vardarbība pret bērnu. Rīga: Valsts cilvēktiesību birojs. Latvijas Universitātes Psiholoģiskās palīdzības centrs. 4.lpp.

Šie rakstura pasākumi ir vērsti uz seksuālās vardarbības cēloņu izzināšanu un to novēršanu. Šie pasākumi ir vispārējā audzināšana, dzimumaudzināšana, ģimenes nozīmīguma apzināšanās ikvienas personas pilnvērtīgas dzīves pamatā.

Attiecībā uz ģimeni jāmin, ka persona, kurai ir nosliece uz seksuālo vardarbību, var ne tikai bērnībā savā vecāku ģimenē apgūt (vai iedzimt) vardarbīgas uzvedības modeli, bet šādas rīcības izpausmes tai var rasties (ja personai ir uz to noslieces), piemēram, starp laulātajiem nevaldot sapratnei intīmajā sfērā.

Alkoholiķiem, narkomāniem dzimst bērni ar lielu iespēju, ka viņiem būs psihiski traucējumi, sabiedrībā valda vardarbība un agresivitāte, kā rezultātā notiek savstarpēji strīdi un izrēķināšanās ar dūru palīdzību, kā rezultātā rodas galvas traumas. Arī Latvijā valda labvēlīga augsne deviācijas izpausmēm, jo mūsdienās katra paša privāta lieta ir, vai viņš ir nodzēries vai nē. Sabiedrībai būtiski tik tas, lai šāda persona nebūtu piedzērusies sabiedriskā vietā un nestaigātu ar alkohola pudeli atklātā veidā. Patiesība ir skaudrāka. Neārstēts alkoholiķis ne tikai pats var apdraudēt sabiedrisko drošību, bet arī viņa potenciālie bērni var būt ar vardarbīgām tieksmēm. Nekad neesmu atbalstījusi reliģijā esošo uzskatu, ka pa tēva grēkiem būtu jāmaksā bērniem, jo katrs pats mēs esam atbildīgs par savu darbību, domām un uzvedību. Tomēr alkoholisma, narkomānijas gadījumā bērns ir cietušais pats sava vecāku deviances rezultātā. Šie cilvēki rada sabiedrībai deformētus tās locekļus un jo vairāk alkoholiķu un narkomānu mūsu valstī, jo deformētāka sabiedrība. Tādēļ būtu jāapdomā iespēja, vai šādi cilvēki nav jāārstē piespiedu kārtā.

3.2. Speciālie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi

Viens no šādiem pasākumiem ir medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošana tām personām, kuras seksuālo noziegumu veikušas nepieskaitāmības vai ierobežotas pieskaitāmības stāvoklī. Šī pasākuma mērķis ir personas psihisko traucējumu ārstēšana, kas notiek, pirmkārt, kā ambulatoriska ārstēšana medicīnas iestādē, otrkārt, kā ārstēšana vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā (nodaļā) un treškārt ārstēšana specializētā psihiatriskajā slimnīcā (nodaļā) ar apsardzi.

Krimināllikuma 61.panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka, ja tiesa atbrīvo nosacīti pirms termiņa no soda pilngadīgo personu, kas notiesāta par smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, ja noziegums saistīts ar vardarbību vai vērsts pret dzimumneaizskaramību vai tikumību, obligāti uzliekams pienākums piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem. Probācijas Dienests norāda, ka šobrīd „cilvēks pēc pilna termiņa soda izciešanas nenonāk Probācijas dienesta uzraudzībā un ar viņu netiek veikts

nekāds sociālas uzvedības korekcijas darbs,"¹²⁶ kaut arī tās likumā noteikts, ka dienests sadarbībā ar brīvības atņemšanas iestādēm piedalās notiesāto sociālās uzvedības korekcijā un īsteno notiesātajiem paredzētās probācijas programmas. „Valsts probācijas dienesta funkcijās līdz pagājušā gada vasarai ietilpa pēc ieslodzījuma palīdzības sniegšana (integrācija sabiedrībā, darba atrašana u.c.), bet naudas taupīšanas dēļ šī funkcija tika slēgta līdz 2013. gadam. Tāpat Probācijas dienestam tika apturētas arī uzvedības korekcijas cietumos.”¹²⁷ Līdz ar to vienīgās seksuāla rakstura noziegumos notiesātās personas, kas nonāk Valsts Probācijas Dienesta redzeslokā ir tikai tās personas, kuras nosacīti notiesātas vai nosacīti pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm. Zinot statistiku, ka par seksuālās vardarbības gadījumiem tiek ziņots tikai nedaudzos gadījumos un zinot, ka ir personas, kas sodu izcieš „no termiņa līdz termiņam”, jāsecina, ka valsts mērogā speciālos seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi tiek realizēti tikai ar ļoti mazu seksuālas vardarbības izdarītāju skaitu.

Attiecībā uz seksuālās vardarbības novēršanas pasākumiem, Latvijas Valsts Probācijas dienesta vajadzībām ir izstrādāts pētījums „Latvijas un citu valstu pieredze darbam ar seksuālajiem noziedzniekiem”¹²⁸, kurā norādīti galvenie ieteikumi seksuālās vardarbības novēršanai. Pirmkārt, tā ir sabiedrības informētība (pētījumā galvenokārt akcentēta uzmanība uz sabiedrības informēšanu par tām riska grupām, kuras pakļautas seksuālajai vardarbībai vai kuras ir tendētas tādas darbības veikt, kā arī informēšana par specializēto paņēmieni veidiem, kuri tiek izmantoti seksuālo vardarbības personu resocializācijā). Otrkārt, sociālās uzvedības korekcijas programmas (valsts nodrošina personīgi katram seksuālajam noziedzniekam iespēju iziet cauri teorētisko nodarbību un praktisko treniņu etapiem: seksuālās uzvedības vēsture un attīstība; seksuālās prioritātes un attieksme; kognitīvā distorcija; sociālā kompetence; medicīniskā vēsture; psihopatoloģiju analīze un prioritātes to korekcijā; programmas rezultātu novērtēšana) un treškārt – sociālpsiholoģiskā ārstēšana, kuras pamatnostādne ir, ka seksuālais noziedznieks rīkojas saskaņā ar spēcīgu dzimumtieksmi un fantāzijām un/vai izjūt ievērojamu distresu to dēļ. Seksuālas deviantas fantāzijas padodas psiholoģiskai ārstēšanai, izmantojot kognitīvi biheivioro terapiju.

3.3. Inovatīvie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi

Ja speciālie seksuālās vardarbības novēršanas pasākumi ir tendēti uz tādu pasākumu kompleksu, kuras mērķis ir censties panākt to, lai seksuālā nozieguma izdarītājs izprastu savas

¹²⁶ Dzimumnoziegumu patiesie apmēri Latvijā nav apzināti. Pieejams www.tvnet.lv [aplūkots 2010. 22.oktobrī]

¹²⁷ Dzimumnoziegumu patiesie apmēri Latvijā nav apzināti. Pieejams www.tvnet.lv [aplūkots 2010. 22.oktobrī]

¹²⁸ Latvijas un citu valstu pieredze darbam ar seksuālajiem noziedzniekiem (kopsavilkums ar pētījuma elementiem par esošo situāciju un tās iespējamajiem risinājumiem. Sia New Education Technologies University, 2007

rīcības pretlikumību (tiek izmantotas psiholoģijas metodes un paņēmieni), tad inovatīvo pasākumu būtībā ir tādi pasākumi, kas tendēti uz šādu personu kontroli, sabiedrības informēšana par šādām personām, medicīnisku vai ķīmisku līdzekļu pielietošana ar mērķi mazināt personai seksuālo uzbudinājumu. Šie pasākumi netiek Latvijā lietoti, bet ik palaikam parādās diskusija par noteiktu inovatīvo seksuālās vardarbības novēršanas pasākumu nepieciešamību. Tomēr pret šādiem pasākumiem iebilst daudzi speciālisti, uzskatīdami, ka tādejādi tiek pārkāptas šo personu cilvēktiesības, piemēram, datu publiskošana par personas sodāmību, pārkāpj tiesības uz personas datu aizsardzību, ķīmiskā kastrācija ir iejaukšanās otra veselībā un tml.

Tomēr, kas der vienam seksuālajam varmākam, nederēs otram. Seksuālās vardarbības izdarītāji veic dažādāka rakstura noziedzīgos nodarījumus, piemēram, ja izvarošanā notiesātajam var pielietot kognitīvi biheivioro pieeju, tad ir tādu noziedznieku grupa, kur ar psiholoģijas paņēmieni palīdzību, neizdosies panākt rezultātu – seksuālo noziegumu neatkarītošanu. Piemēram, maniaku gadījumā, šīs personas nepadodas nekāda veida ārstēšanai. Vienīgais veids ir to izolēšana no sabiedrības īpaši tam domātās iestādēs.

Galvenās inovatīvās metodes:

1) GPS elektroniskās aprocēs – tehniskais paņemiens, kā izsekot ar satelīta signālu palīdzību tās personas, agrāk sodītas personas par seksuālu noziegumu izdarīšanu. Tomēr aprocēs ir tehnisks līdzeklis un jebkurai teknikai ir savas problēmas. Uz to norāda arī Kanādas Sabiedrības aizsardzības ministrijas probācijas nodaļas vadītājs, jo Kanādā šādas aprocēs tika piemērotas seksuāla rakstura noziedzniekiem (uz doto brīdi no šīs metodes Kanāda ir atteikusies), ka „ar GPS aprocēm aprīkotās personas iegāja ēkā vai tunelī, kur nav iespējams notvert satelīta signālu, bijušas viltus trauksmes. Jāreaģē jau bija katrā situācijā, kad signāls pazuda. Nekad nevarēja pateikt, vai likumpārkāpējs ir norāvis aprocē vai arī vienkārši signāls nav uztverams.”¹²⁹

2) Ķīmiska kastrācija – tiek pielietoti medikamenti, kuri iedarbojoties uz vīrieša galvas smadzenēm, nomāc to hormonus, kuri ir atbildīgi par testosterona izstrādāšanos sēkliniekos. Tādejādi tiek samazināta personas libido un seksuālā aktivitāte. Atšķirībā no ķirurģiskās kastrācijas, ķīmiskā kastrācija nav neatgriezenisks process, jo pārtraucot lietot medikamentus, atjaunojas personas seksuālā aktivitāte. Ķīmiskā kastrācija tiek veikta injicējot noteikta veida medikamentus, kuru iedarbība ilgstot trīs mēnešus.

Šāda metode tiek lietota Polijā ar 2010.gada 9.jūniju, kad spēkā stājās likums, kurš nosaka, piespiedu ķīmisko kastrāciju bērnu seksuālās izmantošanas gadījumos. Arī Latvijā 2008.gadā Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija izteica priekšlikumu par

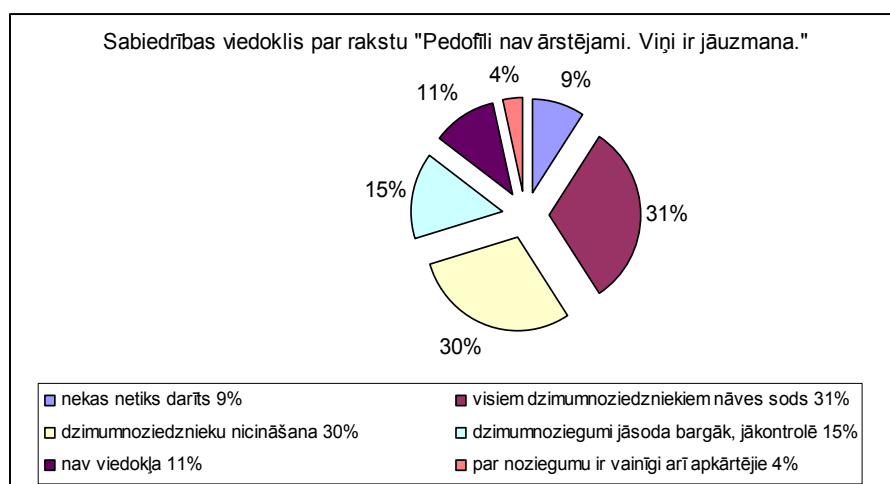
¹²⁹ Dzimnumnoziedznieku uzraudzībai Latvijā plāno ieviest aprocēs. Pieejams: <http://www.diena.lv> [aplūkots 2010.22.oktobrī]

ķīmiskās kastrācijas nepieciešamību, pamatojot to ar argumentu, ka dzimumnoziedznieku saasināto un sakāpināto dzimumtieksmi savādākā veidā nevar samazināt. Tomēr šis priekšlikums neguva atbalstu.

3) Ķirurģiska kastrācija ir ķirurģiska sēklinieku atdalīšana, lai samazinātu testosterona izstrādāšanos. Tomēr šāda metode nevar sniegt pozitīvu rezultātu, jo pie noziedzīgā nodarījuma ir atbildīgi nevis dzimumorgāni, bet gan cilvēka prāts.

5) Dzimumnoziedznieku reģistrs

Ja 2008.gadā tika diskutēts, vai neievieš GPS elektroniskās aproces un ķīmisko kastrāciju, tad 2010.gadā aktuāls ir jautājums par dzimumnoziedznieku reģistru. Sabiedrība ļoti asi nosoda dzimumnoziegumus. To parāda cilvēku viedokļi, kad tiek apspriests kārtējais sabiedrību šokējošais dzimumnoziegums. Kā piemēru analizēti interneta vietnē <http://www.kasjauns.lv> raksta „Pedofili nav ārstējami. Viņi ir jāuzmana.” Komentāri.

Tabula Nr.6. Sabiedrības viedoklis par pedofilu uzmanīšanu.

No 54 izteiktajiem viedokļiem, 61% bija krasi negatīva attieksme pret dzimumnoziedzniekiem (31% izteica nepieciešamību šādas personas sodīt ar nāvi, 30% bija nievājoša attieksme, izsakot, piemēram, apgalvojumu, ka šādas personas kastrējamas bez narkozes), tikai 15% spēj objektīvi un racionāli iedziļināties dzimumnoziegumu būtībā, izsakot viedokli, ka dzimumnoziegumi ir jā soda atbilstoši nodarītajam noziegumam un pēc soda izciešanas tās jākontrolē. Tādējādi jāsecina, ka sabiedriskā apziņa nav gatava publiskam dzimumnoziedznieku reģistram. „Dzimumnoziedznieku reģistrs var būtu efektīvs instruments atkārtotu noziegumu izdarīšanas riska samazināšanai, taču tam vispirms jābūt pieejamam tiesībsargājošām instancēm, sociālajam dienestam un citām pašvaldības iestādēm, kuras, koordinēti sadarbojoties, varētu īstenot preventīvus pasākumus.”¹³⁰

¹³⁰ Probācijas dienesta priekšnieks: publisks pedofilu reģistrs var mudināt noziedzniekus slēpties. Pieejams: <http://www.2la.lv> [aplūkots 2010. 23.novembrī]

KOPSAVILKUMS

1. Seksuālā vardarbība pastāvējusi visā civilizācijas vēsturē. Tikai tās izpratne ir vēsturiski mainījies, piemēram, vēl nesen Latvijā pederastija tika atzīta par kriminālsodāmu rīcību. Šobrīd Krimināllikums paredz sodīt personu par pederastiju, ja tā izdarīta lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot personas bezpalīdzības stāvokli.
2. Statistika liecina, ka Latvijā nav augsts seksuālās vardarbības līmenis. Visaugstākie izvarošanas rādītāji ir valstīs, kurās ir liels imigrantu skaits.
3. Seksuālā vardarbība eksistē visos sociālos slāņos.
4. Seksuālā vardarbība nav rakstura īpašība. Tas ir veids, kā persona apmierina savas seksuālās tieksmes. Tādēļ dzimumnoziedzniekiem ir raksturīga dubulta dzīve.
5. Dzimumnozieguma subjekts var būt abu dzimumu personas. Tomēr statistikas dati liecina, ka dzimumnozieguma subjekti lielākoties ir vīrieši vecumā no 30-49 gadiem. Vīriešiem, kuriem ir 50 un vairāk gadi, ir raksturīgs noziedzīgais nodarījums - netiklu darbību veikšana.
6. Seksuālais vardarbības izdarītājs var būt ikviens no mūsu paziņām, draugiem, radiem, ģimenes locekļiem. No nepazīstama cilvēka ciest seksuālajā vardarbībā ir procentuāli mazāka iespēja kā no pazīstamas personas.
7. Seksuālās vardarbības izdarītājs var būt arī ikviens no mums, piemēram, galvas trauma var izraisīt agresīvu, perversu seksuālo uzvedību.
8. Seksuālā vardarbībā cietušais var būt ikviens no mums.
9. Vislatentākā seksuālā vardarbība ir ģimenē. Cietušo tuvinieki, pat to zinādami, nekādus pasākumus notiekošā novēršanai neveica.
10. Seksuāli vardarbīgiem noziegumiem ir raksturīgs recidīvs, jo persona nespēj dzimumdzīvi apmierināt savādāk kā tikai izdarot jaunu noziegumu.
11. Seksuālā vardarbība var atstāt dziļas negatīvas sekas uz cietušās garīgo, fizisko un seksuālo veselību(it īpaši mazgadīgām un nepilngadīgām personām), tādēļ ir nepieciešams sniegt psiholoģisku palīdzību ikvienā seksuālās vardarbības gadījumā.
12. Noziedzība ir neatņemama sociālās dzīves sastāvdaļa, tādēļ ikvienam ir jāievēro preventīvi drošības pasākumi, kā pasargāt sevi un savu ģimeni no seksuālās vardarbības. Daudzos seksuālās vardarbības gadījumos persona varēja nekļūt par cietušo, ja būtu ievērojusi elementārus sevis paš aizsardzības paņēmienus, kā, piemēram, neatrasties bez vajadzības neapdzīvotās vietās diennakts tumšajās stundās, neiet līdzī mazpazīstamiem

vīriešiem uz viņu mājām, nekāpt svešu vai mazpazīstamu vīriešu mašīnās, neatvērt durvis nepazīstamām personām utt.

13. Diemžēl visapdraudētākā vecuma kategorija ir bērni vecumā no 7-13 gadiem, tādēļ ir nepieciešama dzimumaudzināšana gan ģimenē, gan skolā, jo nereti bērniem trūkst elementāras zināšanas par seksuālās vardarbības būtību un tās izpausmēm.
14. Nosliece uz seksuālo vardarbību var būt iedzimta. Riska personas ir alkoholiķu, narkomānu, neirolģiski un psihiski slimu vecāku bērni. Tādēļ ir nepieciešama šādu ģimeņu pastiprināta uzmanība un psiholģiskā ģimenes klimata paaugstināšana.
15. Pamatu pamats seksuālās vardarbības novēršanai ir ģimenes institūta vērtības celšana.
16. Par seksuālo noziedznieku neviens nepiedzimst. Bērni ar iedzimtu psihisku slimību kļūst par potenciālajiem noziedzniekiem tikai tajā gadījumā, ja nav bijusi labvēlīga vide viņu personības attīstībai.
17. Valstiskā mērogā jāizstrādā koncepcija, kā panākt nelabvēlīgu augsni seksuālajai noziedzībai, ar to saprotot gan jaunu darba vietu izveidošanu, tādejādi mazinot bezdarbu un paaugstinot labklājības līmeni, gan attīstot ārpuskolas aktivitāšu centru izveidi, kuros pusaudžiem pavadīt brīvo laiku, gan veicot izglītojošu darbu ar sabiedrību, tai skaitā, informējot par noziedzības cēloņiem (nevis tikai informējot par to, ka noticis kārtējais noziegums), izglītojot sabiedrību dzimumaudzināšanas jomā, veicot sociālo dabu ar nelabvēlīgām ģimenēm un tā tālāk.
18. Latvijas sabiedrības nav vēl gatava palīdzēt dzimumnoziedzniekiem resocializēties (atgriezties sabiedrībā). Par to liecina asie komentāri, ka visi dzimumnoziedznieki ir jānogalina vai jākastrē.
19. Dzimumnoziedznieki nespēj atteikties no seksuāli vardarbīgās uzvedības, tādēļ vienģgais veiksmģgais seksuālās vardarbības novēršanas pasākums ir to uzraudzģšana un kontrole.

ANNOTATION

Sexual abuse is the crime against the sexual inviolability of a person inflicting a long – term damage to the mental, physical and sexual health of a victim and thus hurting the society in general as the mentally and physically healthy person is the guarantor of the healthy society.

The aim of the thesis is to explore the essence of the sexual abuse in all of its aspects, that is, to understand how the law interprets the concept of the sexual abuse, what are the legal, medical and social consequences of the sexual abuse, what are the major factors that contribute to the actions of the perpetrator of the crime and what are the preventive measures to preclude the sexual abuse.

The author concludes that the prime origin in the development of each personality lies with the mutual relationship between the child and his parents. Violence, indifference, hate and negative attitude of parents, and especially the mother, towards the child are conducive to the deformed development of the personality.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN JURIDISKO AKTU SARAKSTS

1. Bergins J. Izvarošanas krimināltiesiskais raksturojums. Rīga, Latvijas Policijas akadēmija, 1997.
2. Bērns un kriminalitāte (Metodiski informatīvo materiālu krājums). Rīga: RaKa, 2001.
3. Eglītis I. Psihiatrija. Rīga: Izdevniecība „Zvaigzne”, 1989.
4. Kavalieris A. Kriminālistika: 3.daļa: Kriminālistikā metodika. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 1998.
5. Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Vispārīgā daļa. Rīga: Firma „AFS”, 2007.
6. Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināltiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2008.
7. Kriminoloģija. Mācību grāmata. Rīga: Nordik, 2004.
8. Mežulis D. Personas krimināltiesiskā aizsardzība, Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2001.
9. Mīncis P. Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Ar V.Liholajas komentāriem. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2005.
10. Latvijas un citu valstu pieredze darbam ar seksuālajiem noziedzniekiem (kopsavilkums ar pētījuma elementiem par esošo situāciju un tās iespējamajiem risinājumiem. Rīga: Sia New Education Technologies University, 2007.
11. Psiholoģijas vārdnīca. Rīga: Apgāds „Mācību grāmata” SIA, 1999.
12. Soltera A. Varmākas. Pedofili, izvarotāji un citi. Rīga: SIA „Adria Books”, 2007.
13. Šulcs A. Sieviete un meitene kā dzimumapdraudējuma objekts. Pētījuma projekts: Noziegumu upuru aizsardzība: pētījuma metode un rezultāti semināra materiāli. Rīga, Noziedzības novēršanas nacionālās padomes kriminoloģisko pētījumu centrs, 1995.
14. Veitnere I. Bērnu seksuālā izmantošana. Psiholoģiskie aspekti un izmeklēšanas īpatnības. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 1997.
15. Veitnere I., Sebre S., Ķelpe I., Feldmane R. Vardarbība pret bērnu. Rīga: Valsts cilvēktiesību birojs. Latvijas Universitātes Psiholoģiskās palīdzības centrs, [b.g.].
16. Vilks A. Deviantoloģija (mācība par uzvedības sociālajām novirzēm). Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2001.
17. Zālītis J., Zālīte N. Mīlestības Mācība Dzimumaudzināšana. Rīga: Medicīnas preses apgāds, 2001.
18. Zinātnes un tehnoloģijas vārdnīca. Rīga: Norden AB, 2001.
19. Teteris O. Tiesu medicīnas esence. Rīga: Apgādes „Rasa ABC”, 2004.

20. Антонян Ю.М., Еникеев М.И., Эминов В.Е. Психология преступника и расследования преступлений. Москва, 1996.
21. Антонян Ю.М. КРИМИНОЛОГИЯ. Москва: Логос, 2004.
22. Poudžuna I. Psiholoģiskie faktori procesuālajās darbībās ar cietušo izmeklēšanas laikā, Jurista Vārds, 2008. 4.novembris Nr. 42.
23. Bāriņtiesa izvērtēs izvarotās meitenītes mātes spēju aprūpēt bērnu. Pieejams: www.diena.lv.
24. Dzimumnoziedznieki un dzimumnoziegumi. Pieejams: <http://www.probacija.lv>.
25. Dzimumnoziegumu patiesie apmēri Latvijā nav apzināti. Pieejams: <http://www.tvnet.lv>.
26. Dzimumnoziedznieku uzraudzībai Latvijā plāno ieviest aprocus. Pieejams: <http://www.diena.lv>.
27. Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 779/2007/EK (2007. gada 20. jūnijs), ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējas programmas Pamattiesības un tiesiskums izveido īpašu programmu, lai novērstu un apkarotu vardarbību pret bērniem, jauniešiem un sievietēm un lai aizsargātu cietušos un riska grupas (programma Daphne III). Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu>.
28. Eksperts. Bargi sodi pedofilus nebaida. Pieejams: <http://apollo.lv>.
29. Ja pārciesta seksuālā vardarbība. Pieejams: <http://www.lu.lv>.
30. Iestātīt jaunu domāšanas sistēmu. Pieejams: <http://www2.la.lv> .
31. Izvarotājus provocē sievietes izlaidība. Pieejams: <http://www.diena.lv>.
32. Kanādas eksperts: sodi dzimumnoziegumu recidīvus nenovērš. Pieejams: <http://www.tvnet.lv> .
33. Kāpēc latvietes nerunā par seksu? Pieejams: <http://www.kasjauns.lv>.
34. Kas ir vardarbība ģimenē. Pieejama: <http://www.pretvardarbibu.lv>.
35. Latvijas un citu valstu pieredze darbam ar seksuālajiem noziedzniekiem (kopsavilkums ar pētījuma elementiem ar esošo situāciju un tās iespējamajiem risinājumiem). Pieejams: <http://www.probacija.lv>.
36. Pacientu psihosomatisko problēmu risināšana transā. Pieejams: <http://www.medhipnoterapija.lv>.
37. Pedofili nav ārstējami. Viņi ir jāuzmanā. Pieejams www.kasjauns.lv.
38. Probācijas dienesta priekšnieks: publisks pedofilu reģistrs var mudināt noziedzniekus slēpties. Pieejams: <http://www.2la.lv>.
39. Psihologu atklāta vēstule par rakstu „Izvarotājus provocē sievietes izlaidība”. Pieejams: <http://diena.lv>.
40. Seksuālās uzvedības traucējumi un novirzes. Pieejams: <http://www.apiteka.lv>.

41. Starptautisko statistisko slimību un veselības problēmu klasifikācija (SSK-10.redakcija). Pieejams: <http://vsmtva.vec.gov.lv>.
42. Norway, Rape and Muslims - A Study. Pieejams: <http://islamineurope.blogspot.com/>.
43. 'There's no such thing as rape within marriage', says Muslim leader of sharia law courts in Britain. Pieejams: <http://www.dailymail.co.uk/news>.
44. Чикатило, Андрей Романович. Pieejams: <http://www.serial-killers.ru/>.
45. Головкин, Сергей Александрович. Pieejams: <http://ru.wikipedia.org>.
46. Психиатр-криминалист Михаил Виноградов: "Есть люди, которые рождаются, чтобы убивать". Pieejams: <http://www.izvestia.ru>.
47. Психиатр-криминалист Михаил Виноградов: "Лучший способ вылечить педофила - отрезать ему голову", Pieejams: <http://www.izvestia.ru>.
48. LR likums: Bērnu tiesību aizsardzības likums. Latvijas Vēstnesis. 1998. 8.jūlijs, Nr.199/200.
49. LR likums: Krimināllikums. Latvijas Vēstnesis, 1998. 8.jūlijā, Nr.199/200.
50. LR likums: Kriminālprocesa likums. Latvijas Vēstnesis, 2005. 11.maijā, Nr.74.
51. LR likums: Par 1950.gada 4.novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un tās 1., 2., 4., 7. un 11.protokolu. Latvijas Vēstnesis, 1997.13.jūnjs, Nr.143/144.
52. LR likums: Valsts probācijas dienesta likums. Latvijas Vēstnesis, 2003. 30. decembris, Nr.183.
53. Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība: Ministru Kabineta 2008.gada 15.septembra noteikumi Nr.746. Latvijas Vēstnesis 2009. 2.decembrī, Nr.189.
54. Tiesu prakse krimināllietās par slepkavībām (Krimināllikuma 116-118.pants). Pieejams: <http://www.at.gov.lv>.
55. Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 160. un 162.panta. Pieejams: <http://www.at.gov.lv>.

DOKUMENTĀRĀ LAPA

Bakalaura darbs „Seksuālās vardarbības kriminoloģiskās problēmas” izstrādāts LU Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Evita Šēfere

Rape at the national level, number of police-recorded offences

Definition: "Rape" means sexual intercourse without valid consent.
 (UN-CTS M3.4)

Region	Sub-region	Country/territory	Counts						Rate per 100,000 population						Metadata (CTS 11th)		
			2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Do data match definition ?	Additional comments	Notes
Africa	Eastern Africa	Kenya		1 440	1 365	1 291	876	735		4,1	3,8	3,5	2,3	1,9	NO	1	
		Mauritius	53	40	38	64	77	69	4,3	3,2	3,0	5,1	6,1	5,4	YES	2	
		Uganda	537	549			599	1 536	2,0	2,0			2,0	4,9			
		Zimbabwe	3 858	4 997	4 790	4 967	4 762	3 186	30,8	40,0	38,4	39,9	38,3	25,6			
	Middle Africa	Cameroon	451	555	592	580	447		2,7	3,2	3,3	3,2	2,4		YES		
		Algeria	723	630	376	495			2,3	1,9	1,1	1,5					
	Northern Africa	Egypt	20	21	44	48	63	87	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1			
		Morocco	618	453	475	1 063	1 215	1 130	2,1	1,5	1,6	3,4	3,9	3,6	YES		
		Sudan						1 189						2,9			
	Southern Africa	Lesotho					1 797	1 878					88,4	91,6			
		Swaziland	785	849					70,9	76,1							
	Western Africa	Guinea					92						1,0		YES		
Sierra Leone						135	79					2,5	1,4				
Americas	North America	Bermuda	36	43					56,5	67,2							
		Canada	531	587	565	570	528	491	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5	NO	3	
		United States of America	93 883	95 089	94 347	92 757	90 427	89 000	31,6	31,7	31,2	30,3	29,3	28,6	NO	4	
	Central America	Belize			48	44						17,0	15,3				
		Costa Rica	576	600	543	485			13,8	14,1	12,5	11,0					
		El Salvador			1 185	1 140						19,6	18,7				
		Mexico			13 407	13 616						12,7	12,8				
		Nicaragua			1 322	1 524						24,2	27,6				
	South America	Panama			771	792						23,9	24,1				
		Argentina			3 154	3 264	3 276					8,1	8,3	8,3	YES		
		Chile	a	1 658	2 372	2 636	4 368			10,4	14,7	16,2	26,5		YES		i
			b	1 399	1 845	1 974	2 034	1 980	2 233	8,8	11,4	12,1	12,4	11,9	13,3		
Ecuador			1 488	1 246	1 499	1 484			11,6	9,6	11,5	11,2					
Paraguay				387	359						6,6	6,0					
Peru			5 991	5 721					22,1	20,8							
Suriname		297	327					8,9	9,8								
Asia	Central Asia	Kazakhstan			1 583	1 584	1 518	1 298			10,4	10,4	9,9	8,4	YES		
		Kyrgyzstan	296	278	298	271	300	303	5,8	5,4	5,7	5,1	5,6	5,6			
		Tajikistan			72	75						1,1	1,1				
		Turkmenistan	37	36	27	27			0,8	0,8	0,6	0,5					
	Eastern Asia	Hong Kong Special Administrative Region of China	70	92					1,0	1,3							
		Japan	2 472	2 176	2 076	1 948	1 766	1 582	1,9	1,7	1,6	1,5	1,4	1,2	YES		
		Mongolia	386	378	320	314	355	354	15,5	15,0	12,6	12,2	13,6	13,4	YES		
		Republic of Korea	5 899	6 321					12,5	13,3					YES	5	
	South-Eastern	Brunei Darussalam	24	26	24	28			6,8	7,2	6,5	7,4					
		Philippines	3 084	2 918	2 982	2 584	2 409	2 585	3,7	3,5	3,5	3,0	2,7	2,9	YES		

Asia	Singapore	110	103	124	118			2,6	2,5	2,9	2,7				
	Thailand			5 071	5 308					7,7	8,0				
	Southern Asia	India			18 359	19 348					1,6	1,7			
		Maldives	2	1			5	9	0,7	0,3			1,7	3,0	
		Nepal			191	210					0,7	0,8			
		Sri Lanka	1 378	1 432					7,2	7,4					
	Western Asia	Armenia	3	12	23	10	8	19	0,1	0,4	0,8	0,3	0,3	0,6	
		Azerbaijan	49	25	44	35	34	25	0,6	0,3	0,5	0,4	0,4	0,3	
		Bahrain	19	27	25	17	21	36	2,7	3,8	3,4	2,3	2,8	4,6	
		Cyprus	32	41	39	29	19	34	3,9	5,0	4,7	3,4	2,2	3,9	
		Georgia	52	62	141	167			1,1	1,4	3,2	3,8			
		Israel	1 107	1 319	1 223	1 291	1 270	1 243	11,8	15,2	18,3	19,0	18,3	17,6	
		Jordan			78	110					1,4	1,9			
		Lebanon			39	19					1,0	0,5			
		Occupied Palestinian Territory	85	98	105				2,4	2,7	2,8				
		Oman					132	183					4,8	6,6	
		Qatar	11	13					1,5	1,6					
		Syrian Arab Republic	131	97	135	112	125	156	0,7	0,5	0,7	0,6	0,6	0,7	
		Turkey	1 604	1 638	1 694	1 783	1 148	1 071	2,3	2,3	2,4	2,5	1,6	1,4	
	United Arab Emirates	44	52	62	72			1,2	1,3	1,5	1,7				
Europe	Eastern Europe	Belarus	432	386	483	353	336	240	4,4	3,9	4,9	3,6	3,5	2,5	
		Bulgaria	611	529	403	310	225	262	7,8	6,8	5,2	4,0	2,9	3,5	
		Czech Republic	646	687	596	530	637	529	6,3	6,7	5,8	5,2	6,2	5,1	
		Hungary	535	565	642	479	468	489	5,3	5,6	6,4	4,8	4,7	4,9	
		Poland	2 322	2 176	1 987	2 001	1 827	1 611	6,1	5,7	5,2	5,2	4,8	4,2	
		Republic of Moldova	272	297	247	229	231	262	7,0	7,8	6,6	6,2	6,3	7,2	
		Romania	983	953	1 013	1 116	1 047	1 016	4,5	4,4	4,7	5,2	4,9	4,8	
		Russian Federation	8 185	8 795	9 222	8 871	7 038	6 208	5,7	6,1	6,4	6,2	5,0	4,4	
		Slovakia	233	224	200	174	182	152	4,3	4,2	3,7	3,2	3,4	2,8	
		Ukraine	1 048	964	924	993	878	880	2,2	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9	
	Northern Europe	Denmark	472	562	475	527	492	396	8,8	10,4	8,8	9,7	9,0	7,3	
		Estonia	107	121	179	153	122	160	7,9	9,0	13,3	11,4	9,1	11,9	
		Finland	573	595	593	613	739	915	11,0	11,4	11,3	11,6	14,0	17,2	
		Iceland	69	51	75	72	87	68	23,9	17,5	25,4	23,9	28,2	21,6	
		Ireland	370	446	540	426			9,2	10,9	12,9	10,0			
		Latvia	123	319	251	129	93	100	5,3	13,8	11,0	5,7	4,1	4,4	
		Lithuania	278	260	265	253	200	164	8,0	7,6	7,8	7,5	6,0	4,9	
		Norway	706	739	798	840	945	944	15,5	160,7	17,2	18,0	20,0	19,8	
		Sweden	2 235	2 261	3 333	3 703	4 269	4 901	24,9	25,1	36,8	40,6	46,6	53,2	
		United Kingdom (England and Wales)	13 272	14 013	14 443	13 774	12 637	13 093	25,1	26,5	27,2	25,6	23,4	24,1	
Southern Europe	United Kingdom (Scotland)	794	892	975	922			15,7	17,6	19,1	18,0				
	United Kingdom (Northern Ireland)	364	392	383	475	422	396	21,4	22,9	22,2	27,3	24,0	22,3		
Southern Europe	Albania					40	34					1,3	1,1		
	Bosnia and			39	40					1,0	1,1				

	Herzegovina																	
	Croatia	213	165	142	187	162	188	4,8	3,7	3,2	4,2	3,7	4,3	YES				
	Greece	231	240	232	267	218		2,1	2,2	2,1	2,4	2,0		YES				
	Italy	2 744	3 734	4 020	4 513			4,7	6,4	6,9	7,7							
	Malta	11	13	7	17	10	19	2,8	3,2	1,7	4,2	2,5	4,7					
	Montenegro			8	11					1,3	1,8			YES				
	Portugal	392	338	365	341	305	317	3,8	3,2	3,5	3,2	2,9	3,0	YES				
	Serbia			86	108					0,9	1,1							
	Slovenia	70	87	58	55	97	57	3,5	4,4	2,9	2,7	4,8	2,8	YES				
	Spain			2 140	2 102	2 530	2 437			5,0	4,8	5,7	5,5	YES				
	The former Yugoslav Republic of Macedonia			93	103					4,6	5,1							
	Western Europe																	
	Austria			678	700					8,2	8,5							
	Belgium	2 850	2 918	2 990	3 130	3 111	2 786	27,6	28,2	28,7	29,9	29,5	26,3	YES				
	France	10 408	10 506	9 993	9 784	10 132	10 277	17,3	17,3	16,4	15,9	16,4	16,6	YES				
	Germany	8 766	8 831	8 133	8 118	7 511	7 292	10,6	10,7	9,9	9,9	9,1	8,9	YES				
	Liechtenstein	0	1	4	2	1	3	0,0	2,9	11,5	5,7	2,8	8,4	YES				
	Luxembourg				40	44	57				8,5	9,3	11,9					
	Monaco	1		3	2			3,1		9,2	6,1							
	Netherlands	1 700	1 800	1 540	1 434			10,5	11,1	9,4	8,7							
	Switzerland	547	573	646	639	648	612	7,5	7,8	8,7	8,5	8,6	8,1		12			
Oceania	New Zealand			1 127	1 336	1 314	1 308			27,4	32,2	31,3	30,9	YES	13			
	Melanesia				65	79	56			13,7	16,3	12,2	11,0	YES				

Source: United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems (UN-CTS). Additional national sources are cited in the 'Sources' tab. Letters 'a' and 'b' in the Country/territory column signify separate UN-CTS responses received from the country/territory (See Notes below).

Additional Comments		
1	Kenya	Rape means sexual intercourse without valid consent above 18 years.
2	Mauritius	Staff of the Central Statistics Office has been seconded to the Mauritius Police Force as from 2007. Consequently; data collection at the Police has been reviewed and previous figures revised according to statistical concepts and definition.
3	Canada	Rape' includes sexual assault with a weapon and aggravated sexual assault that may or may not involve sexual intercourse.
4	United States of America	Rape; defined by the FBI as; 'the carnal knowledge of a female forcibly and against her will;' does not include offenses perpetrated against males.
5	Republic of Korea	Reported numbers in 2003 and 2004 include the sexual assault.
6	Turkey	Break in series: new recording system was applied in the year 2005 by the new Turkish Penal Code.
7	Belarus	Изнасилованием признается половое сношение с женщиной без добровольного согласия
8	Latvia	Break in series: Since 01.10.2005. there is a new data structure in the Register of Criminal Offences
9	Lithuania	Includes attempts. Data provided by IT and Communications Department under the Ministry of the Interior (Register of Criminal Offences).
10	Sweden	The definition of rape in the Swedish law is 'a person who by violence involves; or appears to threatened person to involve imminent danger; forces another person to have sexual intercourse or to engage in a comparable sexual act; that having regard to the nature of the violence and the circumstances in general; is comparable to enforced sexual intercourse'.
11	United Kingdom (England and Wales)	Break in series: the Sexual Offences Act 2003 introduced in May 2004 altered the definition and coverage of sexual offences.
12	Switzerland	Seuls les viols commis par des hommes sur une femme par voie vaginale sont comptabilisés.
13	New Zealand	Break in series: In June 2005 Police replaced the Law Enforcement System (LES) with the National Intelligence Application (NIA). This system change caused a step-change in recorded crime statistics; varying between different crime types and police districts. Caution should be observed when making inferences from these statistics about trends in the incidence of crime in New Zealand.

Notes		
i	Chile	CTS Response from : Departamento de Estadísticas Policiales Policia de Investigaciones de Chile
ii	Chile	CTS Response from : Direccion General de Carabineros

SK04. NOTIESĀTO PERSONU SKAITS

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
izvarošana	102	95	142	69	63	70	64	102	101	67	56	69	61	66	58	44	52	50	44	39

Piezīmes:

Nozieguma veids

izvarošana

Ieskaitot nozieguma izdarīšanas mēģinājumus.

SOURCE:

LR Centrālā statistikas pārvalde

CONTACT:

Dzīves līmeņa statistikas daļa

COPYRIGHT

UNIT:

skaits

MATRIX:

SK0040

SK01. REĢISTRĒTO NOZIEDZĪGO NODARĪJUMU SKAITS

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
izvarošana	134	160	124	130	129	158	130	119	83	101	134	121	106	123	319	242	123	93	100	69

Piezīmes:

Rādītāji

izvarošana

Ieskaitot nozieguma izdarīšanas mēģinājumus.

Gads

2004

Pamatojoties uz izmaiņām 2003. gada LR Ministru kabineta "Noziedzīgu nodarījumu reģistra noteikumos", sākot ar 2004. gadu noziedzīgu nodarījumu kopskaitā iekļauti arī tādi nodarījumi, par kuriem atteikts ierosināt krimināllietu pēc Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 53 panta, līdz ar to 2004. gada dati nav salīdzināmi ar iepriekšējiem gadiem.

Gads

2005

2005.gada 1.oktobrī stājās spēkā Kriminālprocesa likums,kura ietvaros tika ieviesta jauna Noziedzīgu nodarījumu reģistrācijas sistēma, līdz ar to dati nav salīdzināmi ar iepriekšējiem gadiem.

Rādītāji

izvarošana

Gads

2004

Saskaņā ar 2003.gada 20.maija Ministru Kabineta noteikumiem Nr.264 LR "Noziedzīgu nodarījumu reģistra noteikumi" II sadaļas 11.2 punktu, 2004.gadā vienā krimināllietā par izvarošanu atsevišķi reģistrētas papildus noziedzīga nodarījuma epizodes, līdz ar to reģistrētu noziedzīgu nodarījumu skaits periodā ir ievērojami pieaudzis un dati par reģistrētu noziedzīgu nodarījumu skaitu nav salīdzināmi ar iepriekšējo periodu.

Rādītāji

izvarošana

Gads

2004

Saskaņā ar 2003.gada 20.maija Ministru Kabineta noteikumiem Nr.264 LR "Noziedzīgu nodarījumu reģistra noteikumi" II sadaļas 11.2 punktu, 2004.gadā vienā krimināllietā par izvarošanu atsevišķi reģistrētas papildus noziedzīga nodarījuma epizodes, līdz ar to reģistrētu noziedzīgu nodarījumu skaits periodā ir ievērojami pieaudzis un dati par reģistrētu noziedzīgu nodarījumu skaitu nav salīdzināmi ar iepriekšējo periodu.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Kontakti:

Dzīves līmeņa statistikas daļa

Autorība:Jā

Mērvienība:skaits

Matrica:

SK0010

SABIEDRĪBĀ

[Pedofili nav ārstējami. Viņi ir jāuzmana](#)

Sakārtot: ▲ [augošā secībā](#) ▼ [dilstošā secībā](#)

[Rādīt visus komentārus](#)

??? 28.10.2010 08:48

Nu ko - arī pēc šī gadījuma tikai parunās un viss apklusīs?

Ārpra 28.10.2010 08:48

Nu i ģimenīte - patēvs pedofils, mātes brālis - tāds pats...

Nesija 28.10.2010 08:55

Rodas iespaids, ka mūsu valstī likumi tiek rakstīti likumpārkāpēju labā, ne upuru aizstāvībai.

Čiko 28.10.2010 09:00

Nav jāuzmana,bet jāiznīcina.Bet pirms tam jāizkastrē bez anestēzijas.

Viedoklis 28.10.2010 09:05

Par noziegumiem pret bērniem sodiem vajadzētu būt īpaši bargiem. Kāpēc par līdzīgu noziegumu iepriekš sodītais vispār ir brīvībā (iepriekšējais sods tāpat ir bijis pārāk mazs? Lai sakroļotu vēl viena nevainīga bērna dzīvi? Briesmīgi pat ir iedomāties kādas šausmas un nežēlīgas sāpes ir nācies izciest mazam nevainīgam bērniņam, mūsu humānās tiesu sistēmas dēļ. Ja pedifili nav ārstējami, tad vai nu mūža ieslodzījums cietumā vai psihiatriskajā slimnīcā.

FK 28.10.2010 09:21

Cietumā zina, ko ar šādiem deģenarātiem darīt, tur viņš saņems pēc pilnas programmas. Kameras biedriem būs nodrošinātas jaunas izklaides!

Mamma 28.10.2010 09:33

Ārprāc! Nāves sods jāatjauno. Nav tiesības tādiem negēļiem staigāt pa pasauli.Iedomājos to un paliek reāli slikti - vemt gribas...Vismaz meitiņu mātei taču neatdos.Asaras birst.

ome 28.10.2010 09:35

Ir jāprasa atbildība no mātes,jo,kas par māti,ja savu bērnu tikai piedzemdē,nevis sargā un rūpējas par viņu.Šajā gadījumā māte ļoti labi zināja ar ko dzīvo kopā.Kur vispār prāts tādiem tēviņiem savu bērnu atstāt kaut uz minūti.Bet šajā gadījumā jau tā prāta nav .Un kur tad radi un miesīgs bērna

tēvs.Bet,kamēr noziedznieku tiesības sargās likums,nekas nemainīsies.Šādu tēviņu bildēm un vārdiem būtu jābūt izliktiem apskatei katrā pilsētā un vecākiem jābūt bērņus no viņiem sargāties.

skaya 28.10.2010 09:44

Ar nepacietību gaidu izstrādāto projektu - kāda tad būs šī kontrole? Ceru, ka kādreiz arī pie mums Latvijā ieviesīs praksi, ka kaimiņi un sabiedrība kopumā tiks brīdināta, ka tuvumā dzīvo kāds no cietuma izlaists pedofils, lai sabiedrība kopā var kontrolēt šādus neārstējami slimus dzīvniekus! Un vispār - kādēļ viņi ir jāatbrīvo, ja jau ir neārstējami? Vienkārši prātam neaptverami...

Laura 28.10.2010 09:54

Pilnīgi dusmas, cik var ņemties un auklēties, un riskēt vēl ar kāda bērna drošību un dzīvību! Nošaut un miers!

Sliktā 28.10.2010 10:15

Nu ja nevar ārstēt tad JĀPOTĒ NOST!

Tas nav normali... 28.10.2010 10:19

Ja nav instrumentu ar ko ierobežot šos slimos, tad vajag cirst nost instrumentu ar ko tiek izdarīts noziegums!!!

asaka 28.10.2010 10:20

Tos tēviņus jākastrē .Apnikusi tā gaudošana par cilvēktiesībām ,kas aizstāv šādus tipus .Sanāk ka upurim nav nekādu tiesību ,bet tos atkritumus aizstāv likums.

elita 28.10.2010 10:24

visus šos *us un izvarotājus vajag publiski nosaukt vārdos un uzvārdos.šo *u ir tik daudz,ka atbildīgie dienesti nespēj pietiekami viņus pieskatīt.uzskatu,ka ir nepieciešams publiskot šos slimīkus un sabiedrībai šie purni nebūs sveši.šādā veidā vismaz mēs aptuveni zināsim no kā mums jāsarga savus bērņus.es piemēram nezinu nevienu *u,bet redz-citiem kaimiņš izrādās *š un tavu bērņu izmanto,citam blakus korpusā izrādās ir divreiz sodīts varmāka,bet vai kāds to zin?

elita 28.10.2010 10:27

paskat kā,es pat nedrīkstu viņus saukt par p e d...manā rakstā administrātori liek *u,

Alias 28.10.2010 10:38

Līdz kaklam noriebušies šī cackāšanās ar šiem kropliem.Visi tādi humānisti,ah,ah,cilvēktiesības - kur,ibio,tagad ir cilvēktiesības mazajai,sakropļotajai meitenītei????!! Viņi taču d--š virsū visiem un visam,jo skaidri zin,ka nekā viņiem ne par ko nebūs! Cietums? Izsmiekls tas viss ir,jo tagad šos riebekļus īpaši apsargā un neba nu vecie cietumu likumi tagad valda - nekā tāds vairs nenotiek jau gadus 10.

Kamēr kādu no šiem izdzimumiem neatradīs ar nogrieztiem pautiem labākajā gadījumā vēl dzīvu,šie

turpinās dzīvot vēsā mierā! Un, ja rodas jautājums, kurš metīs pirmo akmeni - domāju, ka te ir vēl pietiekami daudz tādu, kuriem savi bērni rūp. Arī es - ķieģeļu čupa man tādām kroplim neliksies par mazu! Apriebusies šī nolādētā "iecieta"! Pareizi, tas ir tikai kaut kāds mazs bērns no sliktas ģimenes, vai ne???!!!

Sančes 28.10.2010 10:41

Visas šīs uzraudzības ir domātas variantiem "pēc tam". Tas ir tad kad kāds bērns jau ir cietis. Te vairāk jāpievērš uzmanība sabiedrības garīgajai veselībai, lai tādi cilvēki neveidotos. Jo mana pārlicība ir ka pati sabiedrība tos audzina. Tā pati pusaudžu nežēlība skolās, kur pieaugot tādām pedofilam rodas vēlme atdarīt vājākam. Vai vardarbība ģimenēs - tas vis sakņojas tur.

bet 28.10.2010 11:02

varbūt humāni ir visus tos kastrēt? tad šie nesaņems nekādus impulsus rajonā zem nabas, bet tie, kas duļķainajās smadzenēs tiem tiks "uzlikt sev rokas" un atbrīvot sevi un visu sabiedrību!? Tas būtu patiešām humāni- nebūs jācieš vairāk nevienam

Ome 3 28.10.2010 11:07

Pedofili nav ārstējami. Viņi ir jānosit.

Singa 28.10.2010 11:13

Nu vai tiešām mums šādus cilvēkus ir jāuztur cietumā????Kapēc viņus nelikvidē, nu viņš taču nav cilvēks, viņu taču pat par zvēru nevar nosaukt!!!!Prātam neaptverama situācija!!!!!!

mamma 28.10.2010 11:25

Kāpēc ar likumu tādus pedofīlus vienkārši nekastē?

Tas būtu tikai sabiedrības labā un mazākais, ko mēs šajā sakarā varētu darīt. Nebūtu ne lieka nauda jātērē uzturot šos neliešus cietumos, ne tie kaut kā savādāk jauzmana.

linda 28.10.2010 11:38

kārtējā gudrā diršana, pēc tam iedos pāris gadus, papaijās galviņu un kad iznāks laukā atkal būs tas pats!!!!kur skatās probācijas dirnests???kur skatās attiecīgās iestādes???kādam par to ir jāatbild!!tas vairs nav normāli!!ja nebūs bargu sodu, tad arī pārējie pedofīli sāks darīt to masveidā!debīlā valsts!!

To elita 28.10.2010 10:27 28.10.2010 11:40

Nu tieši tā, un vispār, nākamo krīzi valstī izraisīs *i, jo CTtiesa liks valstij izmaksāt lielas naudas par sliktiem apstākļiem cietumos. Nosist viņus! T

linda 28.10.2010 11:40

jo ilgāk šeit dzīvoju un lasu pēdējā laika ziņas, jo vairāk man riebjas šī valsts. nekādas kārtības

To elita 28.10.2010 10:27 28.10.2010 11:51

Tēvs sajūk prātā un izdara pašnāvību, cietusī kļūst par invalīdu un viņai neviens neko nekad nekompensēs, bet "cilvēcīgajiem" izvarotājiem un pedofīliem jāizmaksā liela kompensācija par "necilvēcīgiem" dzīves apstākļiem. Varēja ietaupīt nodokļu maksātāju naudu apcietinājuma laikā. Ja viņi paši neradītu bardaku kamerās, dzīvotu apm. tāpat, kā daudzi nesodīti cilvēki. Vai varbūt viņi būtu jāievieto sanatorijās?

Vakar "Degpunktā" 28.10.2010 11:56

kāds kungs stāstīja par cietumnieku attieksmi pret izvarotājiem. Nekā tamlīdzīga cienītais! Tas maita nosēdēja 8 gadus, iznāca ārā pavisam dzīvs, un dabūs vēl prēmiju par savu varoņdarbu.

jo 28.10.2010 11:56

Kastrēt un krāniņu nost, atstāt 3 mm ar ko pačurāt un viss

Elli 28.10.2010 11:59

Bez žēlastības pamocīt un nošaut. Kāpēc gan viņi cietumos vēl būtu jābaro, attaisnojuma tādie, m nav.

kuku 28.10.2010 12:00

Morālos kroplus vajag kastrēt un ielikt cietumā! Pēc tam, vārds, uzvārds, personas kods un bilde jāieliek internetā, lai cilvēki ir informēti un laicīgi izvairīties no tiem pedarastiem! Vel labāk būtu ja uz pieres viņiem uztetovētu vārdu-Pidars.

Patiešām. 28.10.2010 12:01

Ja jau nav likuma par nāvessodu, jāpieņem humāns likums - ar hipnozes palīdzību jamudina viņus pašus aiziet no dzīves.

Fašists-jeb_Hi_Hitler 28.10.2010 12:26

<http://filmasbezmaksas.webs.com/>

scorpio 28.10.2010 12:26

To mēslu dēļ nav jātērē valsts līdzekļi un neuzmanīsi jau to mērgli 24 st. TIKAI IZKASTRĒT!!!!!!!!!!!!!!

sveta 28.10.2010 12:46

Viņi nav jāuzmana, viņi ir jālikvidē - sāpīgi, ilgi un bez žēlastības!

lasita 28.10.2010 13:10

Ja tiesu ekspertes pašas bērnu vai tuvu cilvēku izvarotu, nez vai tad viņa arī tik pat gudri runātu????? Viennozīmīgi šādi pedofīli ir jālikvidē.

ierosinājums 28.10.2010 13:14

Visus šos briesmoņus savākt kopā ,protams aiz žoga,restēm,neko cilvēcīgu,lai NONĪKST lēni un mokoši,tā kā mokās viņu upuri,viņiem jau prāta nav,viņi nav dzīvnieki,viņi ir briesmīgi radījumi.

reālists 28.10.2010 13:34

Agri vai vēl pat t.s. humānās sabiedrības apjēgs tīri racionāli, ka ir bezjēdzīgi tērēt savus resursus izdzimteņu uzturēšanai, lai arī aiz restēm. Vai tad uz nelielas salas ļaudis pūlētos visu mūžu piebarot slepkavas un pedofilus?

ren4uks 28.10.2010 13:41

mūsu "cilvēktiesības" sargā negēļus, bet upurus un potenciālos upurus nesargā!!!!

ren4uks 28.10.2010 13:44

kastrēt visus pedofilus
Kādreiz Zviedrijā it kā bija tāda prakse. Un līdzēja arī!!!!

linda 28.10.2010 14:20

patiešām varētu ierosināt speciālu interneta lapu ar pedofīliem un izvarotājiem,lai cilvēki zin un var uzmanīties,kas cits viņus uzpasēs,valstij dziļi uzšļaut

ninja 28.10.2010 14:33

kas uzmana Birkavu un Pabriku?

FILMAS 28.10.2010 15:54

<http://filmasbezmaksas.webs.com/>

jj 28.10.2010 16:10

Ja viņu-pedofilu tik maz ir , tad beidzot "100 gudrie" izdariat vienu lietderīgu lēmumu un pieņemiet šo izdzimteņu likvidēšanu ar likumu-es domāju, ka sabiedrībai būtu vienalga, vai tā ir nopotēšana, nošaušana, gāzes kamera, elektriskais krēsls vienalga, bet LIKVIDĒT TĀDUS, pat nezinu kā tādus izdzimteņus nosaukt.....tā māte, kas tā par sievieti, viņu par līdzzināšanu cietumā-briesmone!!

Dusmīgs bez gala 28.10.2010 16:42

Biedri, pasakiet KĀ iespējams "uzpasēt" PEDOFĪLU no blakus dzīvokļa?
PA-SENĀKAIS Liepājas gadījums, kad sievietei ar mazu meitenīti KAIMIŅOS dzīvoja VIENTUĻŠ 7 x tiesāts IZVAROTĀJS (sieviete to nezināja!), kas beigu galos meitenīti IZVAROJA (kārtējais upuris!) un iemeta turpat pie mājas MISKASTĒ - ietītu segā ...
Tāpēc KANTORU garlaikotu klerku TUKŠA muldēšana (nepārteicos!) par PEDOFĪLU,

IZVAROTĀJU "pieskatīšanu", maigi sakot IZBRĪNA!

Kāpēc tad KLERKS savā kantorī sēž AIZGALDĀ, bet pat ar MIETU nav aizdzenams vismaz 1 x GADA aizrāpot pie tā pedofila, izvarotāja apskatīties kā viņš dzīvo? a???

Par KO mums būtu tev algu jāmaksā no SAVIEM NODOKĻIEM, a?

Vai par TUKŠU muldēšanu?

ss 28.10.2010 17:35

Kad vienreiz bus likums uz siem nezveriem!!!

Laikam tikai tad,kad kadam valdība izvaros meitu ,vai mazmeitu,tad saks darboties likums un stingriba...

Linda 28.10.2010 17:38

paši nav baltāki . rakstu par onkuli izņēmat tikai pēc dienas un cilveku protestiem . Atvainoties lasītājiem nevajag par pedofila fantāziju publicēšanu ?

kkkk 28.10.2010 17:46

pedofili nav jaarste,vini ir jaiznicina leeni un loti loti mokoshi.taads kroplis paskatiitos uz mana berna pusi, es vinu vienkarsi gabalos sagrieztu nevis te spriedeetu kaa uztureet cietumaa, pabarot un veel maksaatu nodoklus taa paraziita aizsardziibai.tikai un vieniigi KASRTAACIJU bez narkozes un NAVES SODU!!!

lola 28.10.2010 19:42

Ko nu abloms visus ķēra kritizēja bet tagad pati sasmērējusies-fui kauns par tādām

hiacinte 28.10.2010 20:26

Nu, šie pedofili, ir topā, jo par viņiem runā un pārdzīvo vairāk nekā par normālām ģimenēm, kas diennakti nomodā ir par saviem bērniņiem, lai šādi necilvēki negadītos viņu celā.

Ja cilvēks pusbadā, viņš nozog maizes kukulīti aiz izmisuma veikalā, viņu rāda mēnešiem ilgi visos medijos,

kas ir puslata vērtā ,lembergu - vēl šodien u=zskata par smagu noziedznieku, bet te--- klusums un aizstāvība, tur šausmīgā noslēpumā-zvēru, no kura visiem jābaidas.

Nu sakiet, kas notiek Latvijā? Kāpēc tāda netaisnība?

aija 28.10.2010 23:00

Te (Anglijā) šādos gadījumos vienmēr avīzēs ir lasāms monstra vārds un uzvārds. Ja kāds viņu nosītīs, tas būs atvieglojums pasaulei. Tas prātam neaptverami, ka pedof. dod nosacītus sodus vai maksimums pāris gadus! Vājprāts! Nabaga meitenīte ir vienkārši saplosīta. Sanāk, ka bērni nav jāsargā, viņus var mocīt, bet izdzimteņi gan jāsargā, nedos dies kāds uzšaus pa seju.

to hiacinte 29.10.2010 01:19

Varbūt nesaka bērna dēļ? Ja visi zinās, ka patēvs Jānis X ir izvarotājs, bet visu zinājis mātes brālis Pēteris Y, tad pēc pusstundas visa Latvija zinās kurš tieši bērniņš izvarots.

Nu jā, vēl gribēju lūgt nesaukt šos necilvēkus par zvēriem vai dzīvniekiem, nevajag apvainot zvēriņus - viņi nedara pāri saviem mazuļiem.

Es 29.10.2010 07:17

"Pedofili nav ārstējami. Viņi ir jāuzmana"

tas ir čau! kāda vēl uzmanīšana? kāda vēl ārstēšana? ja ne nāves sods, tad visu mūžu karcerī kā minimums, par kādām vēl probācijām te iet runa, kas tie par nožēlojamiem likumiem.

ASTRA 29.10.2010 09:26

Mūsu valstī likumi ir rakstīti, lai aizstāvētu, piedodiet, slepkavas. Upuriem jau sen nav nekādu cilvēktiesību. Sak, pati/pats vainīgs, ka gadījies ceļā. Ja jau (kā teikts rakstā) šie indivīdi nav labojami un viņu nemaz tik daudz nav???, tad, ko visa sabiedrība zaudēs, ja tāds vairs nebūs starp dzīvajiem. Varbūt viņa būs žēl tuviniekiem???. Varbūt. Lai dievs nedod, ja tāds būtu mans dēls. Es pati lūgtu, lai man dod ieroci.....

viedoklis 29.10.2010 09:47

Kāda uzraudzīšana, un kur? Man nav jāskatās internetā vai vēl kur un jāmeģina pazīt kādu slimu varmaku. Šādiem vispār principā nav jāatrodas sabiedrībā, tātad runa varētu būt principa tikai par diviem variantiem- vai nu jāpārstāj eksistēt vispar vai jāatrodas tādā vietā un apstākļos, kas 100% izslēdz iespēju šādiem recidīviem. Un kas šeit ko ilgu gudrot likumdevējam, šādu likumu var pieņemt ļoti ātri. Bet tas netiek darīt, jo pie mums valda nevis tauta un tās viedokis, bet gam dažu tīši vai netīši šķērma izpratne par cilvēktiesībām u.tml.

Kika 30.10.2010 15:31

Es domāju, ka pret tādiem būtu jāpiemēro ķīmiskā kastrācija. Gan humāni, gan citiem miers. Un plus vēl paturēt redzeslokā, ja nu viņam ienāk prātā kā citādi "izpausties"...Un lai maksā sakropļotam bērnam kompensāciju, kaut vai visu mūžu...

guntis 30.10.2010 18:28

Un kurs tad vinus pedofilus uzmanis. Jau vinu tik daudz. Attistitas sabiedribas likumsakarība- pedofili un izvarotaji savairojas bez skaita. Tas ies vairuma, janem vera. Cilvek tiesibas vinus aizstav, ja, jo viniem nabadziniem jau ta gruti. Kas aizstaves cietusos. Neviens. Lai aizstavas pasi, ja var. Ko tas dos, ja zin vinu uzvardus. Janis Krumins. Sakrit daudziem vardi un uzvardi. Nepatiesi var apvainot nevainigu. Uz pieres iededzinat- pedofils- to es saprotu.